

Ikätekniikan esittely- ja neuvontapaikat

Esipuhe

Ikääntyneiden kotona asumisen tueksi kehitetään uusia teknologisia ratkaisuja, mutta tieto niistä ei välttämättä saavuta avun tarvitsijoita. Tietoa ikäteknologiasta on huonosti saatavilla, vaikka se helpottaisi ikääntyneiden kotona asumista ja arjessa selviämistä.

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto Valli ry:n Ikäteknologiakeskuksen saaman palautteen mukaan tietoa kysytään ja tarvitaan enemmän kuin sitä helposti ymmärrettävässä muodossa on tarjolla. Tämä tiedontarve koskee sekä teknologisia ratkaisuja, että paikkoja, joissa voi saada opastusta ja neuvontaa laitteiden käyttämisen tueksi.

Ympäristöministeriön koordinoima Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelma käynnisti vuoden 2017 lopulla selvityksen ikäteknologian esittely-, ohjaus- ja neuvontapaikoista ja ohjauksen saatavuudesta valtakunnallisesti. Selvityksen toteutti Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto Valli ry:n Ikäteknologiakeskus ja ikäteknologia-asiiantuntija Kristina Forsberg. Selvityksen tulokset on raportoitu tässä oppaassa.

Opas on tarkoitettu ikääntyneille ja heidän läheisilleen, kunnille ja järjestöille. Myös ikäteknologian kehittäjät, alan yritykset ja oppilaitokset voivat saada oppaasta uusia näkökulmia tuotteiden, palvelujen ja toiminnan kehittämiseen.

Ikäteknologiaan liittyvää ohjausta ja neuvontaa järjestävät esimerkiksi kunnat, yhdistykset ja yksityiset toimijat. Lisäksi ohjaus- ja neuvontapaikkoja voi olla esimerkiksi ammattikorkeakoulujen yhteydessä. Oppaaseen on kartoitettu tiedot selvityksessä löydettyistä yhteensä 22 ikäteknologian esittely-, ohjaus- ja neuvontapaikasta, niiden sijainnista, aukioloajoista ja toimintaperiaatteista, tutustuttavista ratkaisuista ja ohjauksen ja neuvonnan saatavuudesta.

Enemmistö selvityksen kyselyyn vastanneista 142 kuntien vanhus- ja vammaisneuvostojen edustajista arvioi, että ikäteknologian ohjaukselle- ja neuvonnalle on tarvetta myös jatkossa. Erityisesti he pitivät tärkeänä sitä, että ohjausta ja neuvontaa olisi saatavissa esimerkiksi ikääntyneiden palveluneuvonnan yhteydessä. Opas tarjoaakin kunnille, järjestöille ja muille toimijoille käytännönläheisiä ideoita ja näkökulmia ikäteknologian ohjaus- ja neuvontapaikkojen perustamiseen.

Oppaan toivotaan innostavan jatkossa myös uusia tahoja kehittämään ikääntyneille tarkoitettua ikäteknologian ohjaus- ja neuvontatoimintaa. Ikäteknologian esittelyyn olisi mahdollista kehittää esimerkiksi samanlainen vapaaehtoistoiminnan vertaisohjaajien verkosto, mikä on toiminut pitkään ja tuloksellisesti tietotekniikan opastuksen parissa.

Helsingissä, 14.5.2018

Sari Hosionaho
erityisasiantuntija
ympäristöministeriö

Lea Stenberg
erityisasiantuntija
Valli Ry, Ikäteknologiakeskus

2. painos

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry, Ikäteknologiakeskus
www.valli.fi
www.ikateknologiakeskus.fi

Hämeentie 58-60 A 52
00500 Helsinki

ISBN (nid.) 978-952-9594-85-6
ISBN (PDF) 978-952-9594-86-3

Ikäteknologian esittely- ja neuvontapaikat
Tekijä: Kristina Forsberg
Tuotettu yhteistyössä ympäristöministeriön Ikääntyneiden
asumisen kehittämissuhteen 2013–2017 kanssa.
Kannet ja taitto: Vitale Ay / Taina Leino
Paino: Waasa Graphics Oy 2018

Vallin Ikäteknologiakeskuksen työntekijät ja oppaan tekijä eivät ole osallisina tai omistajina oppaassa mainituissa yrityksissä, eivätkä ole saaneet tätä opasta varten mainituilta yrityksiltä mitään hyvitystä.

Ikäteknologiakeskus on asiantuntijakeskus, joka kokoaa yhteen ja välittää ikäteknologiaan liittyvää tietoa ja kokemuksia.

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry on vuonna 1953 perustettu valtakunnallinen vanhustyötä tekevä asiantuntijajärjestö.

Sisällys

1	JOHDANTO	6
2	ESITTELY- JA NEUVONTAPAIKAT – TILANNEKATSAUS	8
3	TUTUSTUTAAN ESITTELY- JA NEUVONTAPAIKKoihin.....	13
3.1	Neuvontakeskus Kunnonkoti	20
3.2	Laitetori	21
3.3	Teknologia-lainaamo®.....	23
3.4	Etelä-Savon ammattiopiston hyvinvointiteknologian oppimisympäristö.....	24
3.5	Muita esittelypisteitä.....	26
3.6	Tietotekniikan opastuspaikkoja.....	26
4	KIERTÄVÄT IKÄTEKNOLOGIANÄYTTELYT	27
4.1	Konstikoppa®	27
4.2	Seniorisalkku	29
4.3	Jelppisalkku.....	30
4.4	Arkitekologiasalkku	31
4.5	Turvakassi	32
5	HUOMIO IKÄÄNTYNEIDEN TARPEISIIN	34
6	IKÄTEKNOLOGIAN OHJAUS- JA NEUVONTAPAIKKOJEN PERUSTAMINEN.....	36
7	TULEVAISUUDEN KEHITTÄMISTARPEET.....	41
7.1	Kehittämisen haasteet ja tulevaisuuden suunnitelmat.....	41
7.2	Ikäteknologian ohjauksen ja neuvonnan saatavuus.....	42
7.3	Johtopäätöksiä ja kehittämissuhteita.....	43
	LÄHTEET.....	46

1 Johdanto

Tämän julkaisun tavoitteena on tarjota mahdollisimman kattavasti tietoa ikäteknologian esittely- ja neuvontapaikoista, niiden sijainnista, aukioloajoista, tutustuttavista ratkaisuista sekä opastuksen saannista. Lisäksi kuvataan vanhus- ja vammaisneuvostojen edustajien näkemyksiä ohjauksen ja neuvonnan tarpeesta sekä siitä, kenen tai minkä tahon tulisi järjestä ja tarjota tällaista palvelua. Esillä on myös kiertäviä ikäteknologianäyttelyitä, jotka mahdollistavat tuotteiden esittelyn paikoissa ja tilaisuuksissa, joissa ikääntyneet muutenkin kokoontuvat. Tavoitteena on myös innostaa uusia tahoja kehittämään ikäteknologian neuvontatoimintaa. Lopuksi esitetään suosituksia kunnille, maakunnille ja muille toimijoille ohjauksen ja neuvonnan kehittämiseksi.

Selvityksen ulkopuolelle rajattiin tietokoneiden, älypuhelimien ja sähköisten palveluiden käytön neuvonta sekä varsinaiset apuvälinepalvelut.

Julkaisun alkuosa, luvut 1–4 on suunnattu erityisesti ikäteknologiaratkaisujen hankintaa harkitseville ikääntyneille ja heidän läheisilleen. Luvuissa 5–7 on tietoa esittely- ja neuvontapaikkojen perustajille ja kehittäjille.

Ikäteknologia- ja *hyvinvointitekniologia-*käsitteitä käytetään tässä oppaassa Ikäteknologiasanaston (Forsberg, ym. 2014) määritelmien mukaisesti. Huomioitava on, että käsitteet ovat rinnakkaisia eivätkä sulje pois toistensa sisältöjä.

- Ikäteknologialla tarkoitetaan laitteita ja sovelluksia sekä muita teknisiä ratkaisuja, joiden avulla voidaan tukea ikääntyvien henkilöiden kotona asumista ja hyvää arkea.
- Hyvinvointitekniologialla tarkoitetaan laitteita, sovelluksia ja teknisiä ratkaisuja, joiden tavoitteena on edistää ja ylläpitää terveyttä, hyvinvointia tai itsenäistä suoriutumista.

Ikääntyneet tarvitsevat tietoa arkea tukevista teknisistä ratkaisuista sekä paikkoja, joissa laitteisiin voi rauhassa tutustua. Lisäksi he tarvitsevat apua ja opastusta laitteiden valinnassa ja käyttöön otossa. Ikäteknologian esittely- ja neuvontapaikkoja on Suomessa jo jonkin verran. Niitä on selvitetty aiemmin Vanhus- ja lähimmäispalvelun liiton ja Vanhustyön keskusliiton yhteisessä KÄKÄTE-projektissa (2010–2014). Hieman tuoreempaa tietoa tarjoaa Vanhustyön keskusliiton Kotiturva-hankeen (2015–2017) selvitys arkitekologian neuvontapisteistä ja älykodeista.

Uusia ohjaus- ja neuvontapaikkoja kartoitettiin ensin kyselyllä kuntien vanhus- ja vammaisneuvostoille. Vastauksia saatiin yhteensä 142 ja ne sisälsivät tietoa tai vihjeitä noin sadasta ikäteknologian ohjaus- ja neuvontapaikasta. Kaikki saadut vinkit tarkistettiin, mutta suurin osa näistä viittasi sähköisen asioinnin tai tietokoneen käytön opastusta antaviin paikkoihin, apuvälinelainaamoihin tai palveluneuvontapaikkoihin, joissa ei ole nähtävänä ikäteknologiaratkaisuja. Osassa kerrottiin jo ennalta tiedossa olevista paikoista, mutta muutama uusikin paikka löytyi.

Lisäksi selvitettiin ammattiopistojen ja ammattikorkeakoulujen tarjoamia ikäteknologian ohjaus- ja neuvontapaikkoja, joissa ikääntyneet voivat tutustua arkea tukevaan teknologiaan ja saada opastusta laitteiden käytössä. Verkkohakuja tehtiin aiheeseen liittyvillä hakusanoilla sekä etsittiin valtakunnallisten potilas-, vammais- ja etujärjestöjen verkkosivuilta, onko niillä tällaista toimintaa. Löytyneistä esittely- ja neuvontapaikoista kysyttiin puhelinhaastattelujen ja vierailujen yhteydessä heidän tiedossaan olevista muista paikoista.

Toimiva Koti Nousuaputuoli Kuva Kristina Forsberg

2 Esittely- ja neuvontapaikat – tilannekatsaus

Kartoituksessa löytyi yhteensä 38 paikkaa, joista 22 osoittautui tarkemman selvityksen pohjalta toimiviksi tai lähiaikoina toimintansa aloittaviksi ikäteknologian esittely- ja neuvontapisteiksi. Kaikkia yhteyshenkilöitä haastateltiin puhelimitse, ja lisäksi vierailtiin kuudessa pisteessä paikan päällä. Tällä hetkellä vain harvoja paikkoja ylläpidetään ja kehitetään siksi, että niiden ensisijaisena tehtävänä on esitellä teknologiaratkaisuja kuluttajille sekä neuvoa heitä niiden käytössä. Miltei kaikki oppilaitosten tilat on suunniteltu pääasiallisesti opetuskäyttöön ja osa ikääntyneiden palveluneuvontapisteistä esittelee vain niitä tuotteita, jotka on hankittu jo päättyneessä projektissa. Täten resursien puute tai toiminnan uudistukset voivat vaikuttaa nyt olemassa olevien paikkojen toimintatapaan tai toiminnan jatkuvuuteen.

Teknologiaratkaisujen esittelytiloja on oppilaitoksissa, sosiaali- ja terveystoimen palvelupisteissä, apuvälinelainaamoissa sekä kirjastoissa ja teknologian kehittämissyhistyksen tiloissa. Mukaan otettiin yksi yritysikin, sillä se jatkaa maamme vanhimman, aiemmin Helsingin kaupungin ylläpitämän esittely- ja neuvontapaikan toimintaa.

Esittelypisteistä 12 on perustettu projekteissa, seitsemän on käynnistetty organisaation omin varoin ja kahden laitehankintoihin on saatu varat perintölahjoituksilla. Useita paikkoja myös kehitetään edelleen projekteissa.

Ammattipistoista ja ammattikorkeakouluista löytyi yhdeksän hyvinvointitekniikatilaa, jotka soveltuvat myös esittelytoimintaan. Niiden toiminnasta ja kehittämisestä vastaa yleensä muutaman henkilön tiimi, jonka jäsenet edustavat eri opintoaloja. Tilat on rakennettu ensisijaisesti opiskelijoiden oppimisympäristöiksi, mutta tavoitteena on tarjota tutustumismahdollisuuksia kaikille kiinnostuneille. Yksityishenkilöt voivat käydä vierailmassa joissakin, mutta toisiin ei tällä hetkellä pääse muuton, näyttelyn uudistamisen tai toiminnan muutosten vuoksi. Joissakin tilat ovat avoinna vain avoimien ovien tapahtumissa tai tilauksesta ryhmille. Opiskelijat käyvät myös esittelemässä pienvälineistöä monenlaisissa tapahtumissa. Oppilaitokset tekevät usein yhteistyötä myös muiden tahojen ylläpitämien esittely- ja neuvontapisteiden kanssa: opiskelijat ovat muun muassa olleet apuna tapahtumissa tai tehneet esitteitä, videoita ja käyttöohjeita laitteista.

Ikääntyneiden palveluneuvonnan yhteydessä on kahdeksan pistettä. Kaikkiin niihin voi mennä tutustumaan aukioloaikana ilman ajanvarausta, joskin henkilökohtaiseen neuvontaan ja ryhmien vierailuihin kannattaa varata aika. Useimmista käydään esittelemässä laitteita myös tapahtumissa ja järjestöjen tilaisuuksissa.

Apuvälinepalvelujen yhteydessä on kaksi paikkaa. Näissä käytännöt ovat erilaiset: toisessa on varattava aina ennalta aika ja toiseen voi mennä tiettyinä aikoina ilman ajanvarausta. Lisäksi on joitakin yksittäisiä paikkoja kirjastossa, yhdistyksen sekä yrityksen tiloissa. Kaikkien paikkojen yhteystiedot, aukioloajat sekä lyhyt info löytyvät luvusta 3.

Toiminnan tavoitteet

Oppilaitosten hyvinvointitekniologiatiilojen perustamisen tavoitteena on alkujaan ollut ajantasaisen oppimisympäristön tarjoaminen eri alojen opiskelijoille. Samalla on huomioitu sekä ammattilaisten että yksityishenkilöiden tarpeet tutustua kotona asumista tukeviin ja turvallisuutta lisääviin teknologiaratkaisuihin. Tilat tarjoavat yrityksille myös esittely- ja testiympäristön, jonka lisäksi oppilaitosten toiveena on kehittää yritysten kanssa uusia tuotteita ja palvelumalleja.

Esittely- ja neuvontapaikkoja on perustettu myös kaikille avoimiksi esittelykodeiksi ja -pisteiksi, jossa ohjataan ja neuvotaan kotona asumista tukevissa ratkaisuissa. Tähtäimenä on tiedon lisääminen ja kansalaisten tutustuttaminen hyvinvointitekniologiaan. Tiloissa on mahdollista tutustua ja kokeilla käytännössä esteettömyysratkaisuja sekä välineitä, joista on apua arkisissa toimissa ja turvallisuuden lisäämisessä.

Näyttelyissä olevat tuotteet

Oppilaitosten tilat on rakennettu ja varustettu opetustyötä varten, joten niissä on hyvin kattava valikoima toimintakykyä tukevia sekä hoitotyöhön liittyviä ratkaisuja. Näin opiskelijat voivat itse harjoitella mahdollisimman todentuntuisesti käytännön työtaitoja. Kodinomaiset tilat voivat koostua monesta huoneesta ja sisältävät yleensä makuuhuoneen, keittiön ja olohuoneen sekä kylpyhuone- ja WC-tilan. Kaikki toiminnot saattavat myös olla yhdessä suuressa tilassa, jossa eri ”huoneet” erotetaan toisistaan kaapistoilla tai tarvittaessa väliverhoilla.

Makuuhuoneessa on sähkösäätöinen sänky tai tavanomaista hieman korkeampi seniorsänky, jossa nostettava laita. Yleisiä varusteita ovat myös tukityyny, nousutuet ja -tangot sekä erilaiset siirto- ja nostovälineet.

Keittiökaapistoista ja -tasoista ainakin osa on korkeussäädettäviä, usein myös ruokapöytä. Pyörälliset alalaatikot ovat siirrettäviä ja tarjolla on paljon ruuanlaittoon ja ruokailuun liittyvää pienvälineistöä. Kodinkoneet on sijoiteltu ergonomisille työskentelykorkeuksille ja niiden valinnassa on kiinnitetty huomiota käytettävyyteen sekä turvallisuuteen. Hellan lisävarusteena on liesivahti.

Olohuoneessa on seniorikalusteita, joista kankeammankin henkilön on helpompi nousta ylös, sillä sohvien ja tuolien istuinkorkeus, -syvyys- sekä -kulma ovat ikääntyneille henkilöille sopivia ja kalusteissa on hyvät käsinojat. Kokeiltavana on myös nousuaputuoleja ja keinutuoleja.

Esteettömässä kylpyhuone- ja WC-tilassa on hyvät värikontrastit ja sen varusteena on pyörätuolissa istuvalle soveltuva lavuaari, älykkäät vesihanat, suihkuistuin, tukikaiteita ja -kahvoja sekä pesevä- ja kuivaava wc-istuin. Tiloissa on yleensä myös riittävä, tasainen ja häikäisemätön valaistus.

Joidenkin tilojen kattoon on asennettu nostolaitteen kisko, jonka avulla asukas voidaan nostoliinassa kuljettaa esimerkiksi vuoteesta WC- ja pesutiloihin. Lisäksi parissa esittelytilassa on porrashissi.

Kodinhoitovälineet:

- ateria-automaatti
- ruokailurobotti
- robottipölynimuri

Näkemisen ja kuulemisen avuksi:

- elektroninen suurennuslaite
- suurennuslasit ja -valaisimet
- kommunikaattori eli kuunteluvahvistin

Muistin avuksi:

- lääkeannosteluun hälyttävä dosetti sekä koneellinen lääkeannostelija
- vuorokausikalenteri ja kalenterikello
- muistuttimet

Virkistys ja yhteydenpito:

- digitaaliset musiikki- ja äänipalvelut
- muistin ja aivojen aktivointiin tarkoitettu tabletilaite
- äänituntumasoitin (tyyny, jossa ääntä toistava, värähtelevä soitinyksikkö)
- tabletit
- kuvapuhelimet
- seniorikänykät

Lisäksi seuraavia teknologiaratkaisuja:

- Hoiva- ja humanoidirobotit
- Yetitablet (jättikokoinen tabletti, jota käytetään muun muassa palvelutalojen ryhmätoiminnassa. Sopii myös kotiautomaation ja talotekniikan ohjaukseen.)
- Palvelu-TV, Etähoito-palvelujen esittelypiste ja Virtu-palvelupiste
- Simulaatiolasisarja (Lasit jäljittelevät erilaisten silmäsairauksien aiheuttamia tai muita näköongelmia. Niitä käyttämällä saa käsityksen siitä, miltä ympäristö näyttää näkövammaisen silmin.)
- Tekniikkaa ja sovelluksia, joilla säädetään kiinteistön valaistusta, lämmitystä ja ilmanvaihtoa sekä tarkkaillaan kulutusta.

Lainattavat tuotteet

Viidestä paikasta on mahdollista lainata maksutta joitakin tuotteita. Lisäksi useat suunnittelevat lainaustoiminnan aloittamista. Yleensä tuotteita lainataan vain oman kunnan tai SOTE-yhteistoiminta-alueen asukkaille. Laina-aika vaihtelee paikasta riippuen kahdesta viikosta kolmeen kuukauteen.

Lainattavien valikoima on laaja: välineitä muistin tueksi, turvallisuuteen, näön ja kuulon avuksi, lihasvoimien ja tasapainon kehittämiseen sekä virkistykseen ja oman terveydentilan tarkkailuun. Myös määrä vaihtelee: jossain on pari erilaista paikannuslaitetta – toisessa yli 10 eri tarkoitukseen sopivaa tuotetta. Iisalmen Teknolainaamon valikoimassa korostuu muistisairaahan huomiointi, kun taas Kolarin kirjastossa on monipuolinen valikoima hyvinkin erityyppisiä tuotteita.

Esimerkkejä kartoituksessa löytyneistä lainattavista ikäteknologiatuotteista (koko valikoimaa ei löydy mistään lainauspisteestä):

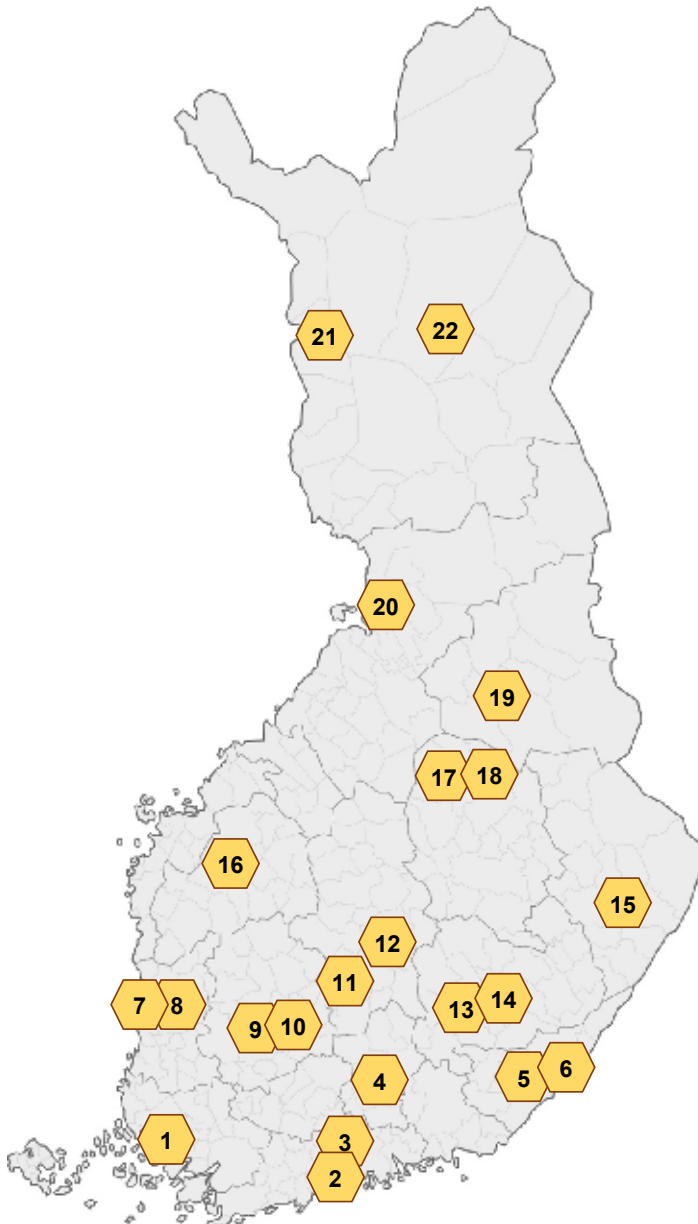
- muistuttava lääkeannostelija
- kalenterikello
- muistutin
- liesihälytin
- hälytinpylväs liiketunnistimilla
- vuodehälytin
- vuodeturva
- paikannuslaite
- elektroninen suurennuslaite
- kommunikaattori
- muistin ja aivojen aktivointiin tarkoitettu tabletilaite
- tabletti

Teknolainaamon tuotteita. Kuva: Sanna Huttunen.

3 Tutustutaan esittely- ja neuvontapaikkoihin

Seuraavassa esitetään tässä kartoituksessa löydettyjen 22 ikäteknologian ohjaus- ja neuvontapaikan yhteystiedot ja lyhyt yleiskuvaus toiminnasta. Lopuksi esitellään näistä neljä paikkaa hieman tarkemmin.

---

1. Neuvontakeskus Kunnan koti

Turun ammattikorkeakoulu
Osoite 1.9.2018 alkaen: Joukahaisenkatu 3,
ICT-City, A-siipi, 2. krs, 20520 TURKU
<http://kunnan koti.turkuamk.fi>
Puh. 040 355 0523
Aukioloajat: tarkista nettisivuilta tai puhelimitse

■ Tarkempi esittely toiminnasta tässä luvussa, yhteystietoluettelon jälkeen.
Video: www.youtube.com > HAKUSANA: *kunnan koti*

---

2. Toimivan Kodin esteettömyysklinikka ja myymälä

Ruosilantie 11, 00390 HELSINKI
www.toimivakoti.fi > Apuvälineet
029 3400 930
Avoinna ma-pe 9–16

■ Esillä on laaja valikoima erilaisia päivittäisiin toimintoihin liittyviä välineitä ja kalusteita sekä tuotteita kuulon, näön ja muistin avuksi.

---

3. Teknologialainaamo

LAUREA-ammattikorkeakoulu Oy
Ratatie 22, 01300 VANTAA
<http://www.teknologialainaamo.fi>
Puh. 040 673 9875
Avoinna tiistaisin klo 14–16. Tilattavissa myös maksullisia ryhmäesittelyjä Teknologialainaamossa tai varaajan omissa tiloissa.

■ Tarkempi esittely toiminnasta tässä luvussa, yhteystietoluettelon jälkeen.
Video: www.youtube.com > HAKUSANAT: *teknologialainaamo tikkurila*

---

4. Ikäihmisten asiakasohjaus Siiri

Vapaudenkatu 23 B, 15140 LAHTI
Asiakasohjaus Siiri: www.phhyky.fi > HAKUSANA: *siiri*
Puh. 03 818 5555
Avoinna ma-pe klo 9–15

■ Tutustuttavana on noin 15 turvallisuuteen ja muistamiseen liittyvää tuotetta.

---

5. Toimiva Huusholli

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden EKSOTE
Iso apu -palvelukeskus Kauppakatu 63, 53100 LAPPEENRANTA
www.eksote.fi > HAKUSANAT: *toimiva huusholli*
Puh. 05 352 2370

Avoimna ti ja to klo 12–14. Varattavissa ryhmille myös muina aikoina.

■ Toimivassa huushollissa voi tutustua mm. seniorikalusteisiin, arkea helpottaviin pienapuvälineisiin, valaistukseen, kodin turvallisuusratkaisuihin, videoyhteyksiin ja tietotekniikkaan.

---

6. Sampon Sosiaali- ja terveysalan digi- ja simulaatioluokka

Saimaan ammattiopisto SAMPO
Armilankatu 40, LAPPEENRANTA
Yhteyshenkilö Viivi Juusela
etunimi.sukunimi@edusampo.fi
Puh. 040 352 4010

■ Tila on rakennettu ja varustettu lähihoitajakoulutuksen tarpeisiin ja siellä on esillä lähinnä hoitotyöhön liittyviä tuotteita, kuten nostolaitteita sekä ergonomiia parantavia ratkaisuja. Tilaan tutustuminen on mahdollista vain sovitussa ryhmäesittelyissä.

---

7. Kaikkien Koti

Satakunnan ammattikorkeakoulu, SAMK kampus, Pori
Satakunnankatu 23, 28130 PORI
Yhteyshenkilö Riikka Tupala
etunimi.sukunimi@samk.fi

■ Kaikkien koti on muuttanut uudelle kampukselle ja se tulee syksyn 2018 aikana profiloitumaan erityisesti aistiystävällistä asumista ja muistia tukevia sekä muistisairaana kotona asumista edistäviä ratkaisuja esitteleväksi tilaksi. Tilaan pääsee tutustumaan ajan varaamalla.

---

8. MeWet-koti – Hyvinvointiteknologian tutkimus-, kehitys- ja oppimisympäristö

Yhdystie, 28400 ULVILA
<https://mewethome.com>
Yhteyshenkilö Krista Toivonen
etunimi.sukunimi@sataedu.fi
Puh. 040 199 4195

■ Tutustumaan pääsee lukuvuoden aikana kuukausittain järjestettävissä Hyvinvointiteknologian POP UP kahvila -tapahtumissa. Ajankohdat löytyvät nettisivuilta. Ryhmät voivat varata myös muita esittelyaikoja. Kodinomaaisessa tilassa on esillä arjen toimintoja helpottavia välineitä, turvallisuusratkaisuja sekä tekniikkaa ja sovelluksia, joilla säädetään kiinteistön valaistusta, lämmitystä ja ilmanvaihtoa sekä tarkkaillaan kulutusta.

---

9. Laitetori

Tampereen Kotitori
Frenckellinaukio 2 b, 33101 TAMPERE
www.tampereenkotitori.fi > Laitetori
Puh. 03 5656 5700
Avoinna ma–pe klo 8.30–15.45

■ Tarkempi esittely toiminnasta tässä luvussa, yhteystietoluettelon jälkeen.

---

10. Tampereen seudun ammattiopiston kotihoidon simulaatio-oppimisympäristö

Santalahdentie 10 A, 33230 TAMPERE
Yhteyshenkilö Nina Eskola-Salin
etunimi.sukunimi@tampere.fi
Puh. 050 576 1553

■ Tiloihin ja ratkaisuihin tutustuminen on mahdollista lukuvuoden aikana avoimien ovien tilaisuuksissa tai varaamalla esittely omalle ryhmälle. Pienessä, kodikkaasti sisustetussa tilassa on makuuhuone, WC- ja pesutila sekä tupakeittiö. Esillä on kalusteiden lisäksi esim. turvallisuusratkaisuja, siirto- ja nostolaitteita, apuvälineitä sekä ruuanlaittoon ja ruokailuun liittyviä pienvälineitä.

---

11. Ikätori, ikäihmisten palveluneuvonta

Jämsän Terveys Oy, Pihlajalinna
Koskentie palvelutalo, Koskentie 13, 42100 JÄMSÄ
Puh. 050 570 0446
Avoinna ma–pe klo 8–15

■ Tutustuttavana ja lainattavana on paikannuslaite, liesihälytin, muistuttava lääkeannostelija, kommunikaattori ja verenpainemittari. Palveluja ja ratkaisuja käydään esittelemässä myös alueen yhdistysten tilaisuuksissa.

---

12. Älykoti

Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Puistokatu 35 (käynti sisäpihalta, jonne kuljetaan Rajakadun puolelta),
40200 JYVÄSKYLÄ
Yhteyshenkilö Toni Pekkola
etunimi.sukunimi@jamk.fi
Video: www.youtube.com > HAKUSANAT: älykoti esittelyssä

■ Älykodissa on esillä tuotteita, jotka tukevat itsenäistä ja turvallista kotona asumista. Näyttelyssä on pyritty tuomaan teknologia konkreettisesti arkeen. Esillä on älykkäitä ratkaisuja, jotka aktivoituvat sensoreilla tai kaukosäätimillä sekä tavanomaisempia kalusteita ja pienvälineitä. Tällä hetkellä Älykoti toimii opetustilana, mutta tavoitteena on avata se jälleen myös muille.

---

13. Etelä- Savon ammattiopiston hyvinvointiteknologian oppimisympäristö

Otavankatu 4, 50100 MIKKELI

www.esedu.fi > HAKUSANAT: *hyteks-tila*

Yhteyshenkilö Eija-Riitta Ikonen

etunimi.sukunimi@esedu.fi

Puh. 044 7115713

■ Tarkempi esittely toiminnasta tässä luvussa, yhteystietoluettelon jälkeen.
Videoita: em. nettisivuilla

---

14. Hyvinvointiteknologia-ohjaustila

OmaTori

Porrassalmenkatu 21, 2.krs, 50100 MIKKELI

Yhteyshenkilö Pauliina Kinnunen

etunimi.sukunimi@essote.fi

Puh. 044 7944 935

■ Hyvinvointiteknologia-ohjaustilaan on tulossa näytteille kotihoidon kautta saatavia sekä omalla rahalla hankittavia ratkaisuja vaihtuvin teemoin. OmaTorilta löytyy myös kotona asumista, turvallisuutta ja toimintakykyä tukevaa teknologiaa, laitteita ja apuvälineitä, joita pääsee kokeilemaan paikan päällä. Monitoimijakeskus OmaTorin virallisia avajaisia vietetään 12.9.2018, mutta tiloihin alkaa muuttaa toimijoita portaittain jo kevään ja kesän aikana.

---

15. Seniorineuvonta Ankkuri

Siun sote – Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä

Rauhankatu 1 A, Matti-talo, 80100 JOENSUU

www.siunsote.fi > HAKUSANA: *ankkuri*

Puh. 013 330 2890

Avoimna arkisin 8–16

■ Lainattavana kaksi erilaista paikannuslaitetta. Tutustuttavana myös koneellinen lääkeannostelija. Lisäksi kerrotaan esitteiden ja kuvien avulla kotihoidon kautta saatavista laitteista, kuten esimerkiksi turvapuuhelmista ja niiden lisälaitteista

---

16. Telelääketieteen keskus

EPTEK Etelä-Pohjanmaan Terveysteknologian Kehittämiskeskus ry

Koskenalantie 16 (Mediwest, 2. kerros), 60220 SEINÄJOKI

Puh. 050 574 7626

www.eptek.fi/fi/palvelut/telelaaketieteen-keskus

Vierailusiat suositellaan sovittavan etukäteen.

■ Telelääketieteen keskuksen kodinomaisessa tilassa on mahdollisuus tutustua kotona asumista tukeviin teknologioihin ja yritysten tuotteisiin. Keskus tarjoaa tietoa muun muassa ikäihmisille ja omaishoitajille, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille sekä alan opiskelijoille.

---

17. Asiakasneuvonta OHJURI

Ylä-Savon Sote kuntayhtymä
Satamakatu 10-12 (Torikulma), 74100 IISALMI
Puh. 040 712 1190

www.ylasavonsote.fi > HAKUSANA: *ohjuri*

Avoimena: ma–ke ja pe klo 9–15 sekä to klo 9–14

■ Esillä turvallisuuden ja muistin avuksi noin 15 eri tuotetta.
Lainattavissa Seniorisalkku sisältöineen (esitellään luvussa 4.2).

Videot (5 kpl): www.youtube.com > HAKUSANAT: *teknologia ikääntyvän arjessa*

---

18. Teknolainaamo

Ylä-Savon Sote kuntayhtymä
Teknolainaamo toimii Iisalmen apuvälinelainaamon yhteydessä
Meijerikatu 2, 0. krs, 74120 IISALMI
Puh. 040 162 8053

Avoimena ma–pe klo 10–12

www.ylasavonsote.fi/teknolainaamo

■ Teknolainaamossa on tuotteita, joihin voi tutustua, ja osan tuotteista voi lainata kotiin kokeiltavaksi. Kokeilu-aika on kolme viikkoa. Kokeilun jälkeen asiakas voi hankkia tuotteet itse tai vuokrata sen tuotteen toimittajalta. Lainattavissa muun muassa muistuttava lääkeannostelija, kalenterikello, muistutin ja kaksi erilaista vuodeturvaa.

---

19. Kätevä koti

Kainuun sote
Apuvälineyksikön yhteydessä, Kainuun keskussairaalassa
Sotkamontie 13, 87300 KAJAANI
Yhteyshenkilö Jaana Leinonen
etunimi.sukunimi@kainuu.fi
Puh. 044 797 0605
Käynneistä on sovittava etukäteen.

■ Tila on tehty sekä opiskelijoiden oppimisympäristöksi että havainnollistamaan ikääntyneille ja vammaisille henkilöille ratkaisuja, joilla voidaan helpottaa itsenäistä suoriutumista kotiympäristössä. Esillä on muun muassa kalusteita, nosto- ja siirtolaitteita sekä pienvälineitä.

Video: www.youtube.com > HAKUSANAT: *kätevä koti*

---

20. Mahdollistava Koti

Oulun Ammattikorkeakoulu Oy
Sosiaali- ja terveysalan yksikön Louhi-rakennus
Kiviharjuntie 8, 1. krs, C-siipi, 90220 OULU
(Opastekartta nettisivuilla)
Yhteyshenkilö Eliisa Niilekselä
etunimi.sukunimi@oamk.fi
Puh. 010 272 2856
www.oamk.fi/hankkeet/mahdollistavakoti

■ Tiloihin ja ratkaisuihin pääsee tutustumaan sopimalla ajan. Opastuksesta peritään ryhmän koon mukaan määräytyvä maksu. Lisäksi järjestetään muutaman kerran vuodessa avoimien ovien tapahtumia. Esillä on kaikille soveltuvia, muuntuvia rakennus- ja sisustusratkaisuja, turvallisia ja toimintakykyä tukevia välineitä sekä viihde-elektroniikkaa ja tietoteknisiä ohjelmia, jotka mahdollistavat asioinnin, yhteydenpidon ja sosiaalisen kanssakäymisen kaikille.

---

21. Kolarin kirjasto

Isopalontie 2, 95900 KOLARI
Kirjaston asiakaspalvelu puh. 040 489 5014
Avoinna ma–to 11–19 ja pe 10–17 sekä aattoina klo 10–15

■ Lainattavissa on monipuolinen valikoima eri projektien yhteydessä hankittuja ikäteknologiatuotteita, kuten elektroninen suurennuslasi, kommunikaattori, tabletti, äänituntumasoin sekä muistin ja aivojen aktivointiin tarkoitettu tablettilaitte. Lisäksi valikoimissa on ikäihmisille tarkoitettuja liikunta- ja liikkumisvälineitä sekä muistipelejä. Laitteita lainataan vain Kolarin kunnan alueelle ja laina-aika on kaksi viikkoa.

---

22. ITTE-piste

Hannuksenkartano
Kurunokantie 5, 99600 SODANKYLÄ
Yhteyshenkilöinä palveluohjaajat
Puh. 040 187 5577
Avoinna arkisin klo 8–15
www.sodankyla.fi > HAKUSANAT: *ikäihmisten itsehoito*

■ Itte-piste on itsepalvelupiste, jossa voit asioida omatoimisesti. Esillä on mallikappaleita erilaisista pienvälineistä kotona asumisen tueksi sekä tietoa eri aiheista ikääntyneille. Pisteessä voi mitata verenpaineen, verensokerin ja noutaa laboratorion näytteenottopakkauksen. Lisäksi käytettävissä on Virtua-palvelupiste, sähköisen asioinnin paikka, jossa voi käyttää internetpalveluja ja olla luottamuksellisessa kuvapuhelinyhteydessä hoitaessaan henkilökohtaisia sosiaali- ja terveysasioitaan.

3.1 Neuvontakeskus Kunnonkoti

Esteettömän ja turvallisen asumisen neuvontakeskus Kunnonkoti on toiminut Turun ammattikorkeakulussa jo yhdeksän vuotta. Projekteissa käynnistetty toiminta on vakiintunut pysyväksi ja Kunnonkoti toimii nyt oppimis- ja kehittämissympäristönä sekä vierailukeskuksena.

Tiloihin on mallinnettu kodin huoneet: keittiö, makuuhuone, olohuone, kylpyhuone ja WC-tilat. Esillä on kiintokalusteiden ja huonekalujen lisäksi siirtymiseen ja liikkumiseen liittyviä ratkaisuja, esteettömän ja turvallisen asumisen ratkaisuja, hyvinvointiteknologiaa, apuvälineitä sekä kodin pienvälineistöä.

Näyttelytila on rakennettu yhteistyössä alan ammattilaisten ja yritysten kanssa, ja siinä pyritään huomioimaan monenlaisia asumisen haasteita eri käyttäjäryhmien näkökulmista. Kävijöillä on mahdollisuus rauhassa perehtyä ja kokeilla erilaisten ratkaisujen toimintaa. Näyttelyyn voi tutustua omatoimisesti, maksutta arkisin virka-aikana, joskin on suositeltavaa soittaa ja varmistaa, että paikalla on henkilö avaamassa oven. Opastetuista käynneistä peritään ryhmän suuruuden mukaan määräytyvä maksu. Tilassa järjestetään myös avoimien ovien tapahtumia.

Turun ammattikorkeakoulun opiskelijat tekevät harjoittelujaksoja Kunnonkodissa ja osallistuvat myös opastustyöhön. Lisäksi he käyvät esittelemässä tuotteita tapahtumissa, kuten messuilla, hoito- ja palvelukodeissa ja yhdistysten tilaisuuksissa. Toimintaa kehitetään jatkuvasti ja tähtäimenä on muun muassa moniammatillisen yhteistyön laajentaminen Turun ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kesken ja tuotetestaustoiminnan monipuolistaminen.

Kunnonkodin keittiötila. Kuva: Neuvontakeskus Kunnonkoti.

Kunnonkodin WC- ja suihkutila. Kuva: Neuvontakeskus Kunnonkoti.

Toiminnasta tiedotetaan netti- ja Facebook-sivuilla, esitteissä, lehtijutuissa sekä sähköpostitse verkostoille. Palauteiden perusteella toiminnalle on edelleen suuri tarve ja palvelun laatuun ollaan oltu tyytyväisiä.

Kunnonkoti muuttaa kesällä 2018 Turun keskustaan ICT-cityyn. Uusissa tiloissa toiminta alkaa 1.9.2018.

3.2 Laitetori

Tampereen kaupungin ikäihmisten palvelu- ja neuvontapiste Kotitori sijaitsee Frenckellin esteettömissä tiloissa keskellä kaupunkia. Maksuttoman neuvontapalvelun tavoitteena on tukea ikääntyneiden asumista turvallisesti ja mukavasti omissa kodeissaan. Asiakkaat saavat apua yhden pisteen kautta ja tarjolla on tietoa sekä kaupungin, yksityisten palveluntuottajien että kolmannen sektorin palveluista.

Laitetori on ollut osana Tampereen kaupungin hallitsemaa Kotitorin palvelukokonaisuutta vuodesta 2015 lähtien. Tilassa on esillä monenlaisia laitteita ja arjen apuvälineitä, joita voi tutkia ja kokeilla rauhassa. Valikoimassa on muun muassa turvalaitteita, paikantimia, lääkeannostelijoita, päivittäisiä toimia helpottavia pienvälineitä sekä välineitä liikkumiseen, kuntoiluun ja virkistykseen.

Tuotteita ei ole myynnissä, mutta asiakasohjaajat opastavat laitteiden käytössä sekä niiden hankinnassa. Laitetorilta voi myös lainata kahden viikon ajaksi, paikannuslaitteen, muistin ja aivojen aktivointiin tarkoitetun tablettilaitteen, verenpainemittarin ja tuolijumppa-kuntoiluvälineen.

Palvelupiste on avoinna arkisin 8:30–15:45, jolloin sinne voi tulla tutustumaan vapaasti. Yksilöllistä ohjausta varten kannattaa kuitenkin varata ennalta aika, kuten myös ryhmien opastukseen. Jos paikalle ei ole mahdollista päästä aukioloaikoina, esittelevät asiakasohjaajat hyvinvointitekniologia-ratkaisuja myös videoneuvottelun välityksellä. He käyvät esittelemässä tuotteita ja palveluita myös Tampereen ja Oriveden Lähtoreilla sekä ikäihmisten parissa toimivien järjestöjen ja kerhojen tilaisuuksissa. Laitetorilla on oma asiakasraati, joka testaa laitteita.

Toiminnasta tiedotetaan netissä, Facebook-sivuilla, esitteissä, lehtijutuissa sekä tamperelaisen Radio Musan Kotitori-ohjelmasarjassa.

Laitetori. Kuva Kristina Forsberg.

3.3 Teknologialainaamo®

Laurea-ammattikorkeakoulun Teknologialainaamo® on toiminut vuodesta 2015 lähtien oppilaitoksen tiloissa Vantaalla. Toiminnan tavoitteena on lisätä ihmisten tietoisuutta tarjolla olevista hyvinvointitekniikaratkaisuista ja siten tukea senioreiden ja heidän läheistensä hyvinvointia ja itsenäistä kotona asumista. Sen perustana on Laureassa vuosina 2013–2014 toteutettu mHealth booster -tutkimus- ja kehittämishanke ja toimintaa kehitetään edelleen osana ammattikorkeakoulun uusia hankkeita.

Teknologialainaamo® toimii monipuolisesti myös oppimisympäristönä eri alojen opiskelijoille. Näyttelyssä on esillä turvallisuuden, avun kutsumiseen, paikannukseen, terveydenhuoltoon, virkistykseen ja yhteydenpitoon liittyviä ratkaisuja sekä ateria-automaatti. Tavoitteena on tarjota tietoa, esitellä vaihtoehtoja ja mahdollistaa ratkaisujen kokeilu ja testaus. Tuotteita ei ole myynnissä, vaan ne ovat esittelyä varten lainassa yrityksiltä. Teknologialainaamon nettisivuilla on kaikkien tuotekuvaukset ja niissä linkit tuotteiden myyjien sivuille.

Tila on avoinna tiistai-iltapäivisin, jolloin projektityöntekijä sekä Laurean opiskelijat ovat opastamassa asiakkaita. Lisäksi järjestetään avoimien ovien tapahtumia ja vierailaan Tikkurilan kirjastossa noin kerran kuukaudessa. Mahdollista on myös tilata maksullisia tuote-esittelyjä ryhmille joko lainaamon tai tilaajan omissa tiloissa.

Toiminnasta tiedotetaan monipuolisesti nettisivuilla, sosiaalisen median eri kanavilla, uutiskirjeillä sekä lehtijutuissa. Tulevaisuudessa on tavoitteena laajentaa toimintaa senioriryhmän lisäksi myös uusille asiakasryhmille.

Kuva: Teknologialainaamo.

3.4 Etelä-Savon ammattiopiston hyvinvointiteknologian oppimisympäristö

Etelä-Savon ammattiopiston HYTEKS-tila on toiminut vuodesta 2016 lähtien Mikkelissä, oppilaitoksen tiloissa. Se on perustettu projektissa, jonka tuloksena oppilaitokseen saatiin moderni hyvinvointiteknologian oppimisympäristö tukemaan sekä opiskelijoiden että alalla työskentelevien ammattitaidon kehittymistä.

Eri alojen opiskelijat harjoittelevat tilassa omaan ammattialaansa kuuluvia tehtäviä, jotka liittyvät erilaisten apuvälineiden, turvaratkaisujen ja hyvinvointiteknologialaitteiden käyttöön, huoltoon, asennukseen ja ohjelmointiin. Lisäksi harjoitellaan asiakkaan kohtaamista ja ohjaamista sekä erilaisia kotihoiton asiakastilanteita. Opiskelijat voivat myös asettua pyörätuolin käyttäjän tai simulaatiolasien avulla näkövammaisen asemaan ja saada siten kokemuksellisia oppimisoivalluksia tilojen ja ratkaisujen toimivuudesta. Tilassa on Kyyhkylän kuntoutuskeskuksen vuorovaikutteisen palveluTV:n päätelaite, jonka avulla opiskelijoille on mahdollisuus lähettää ohjelmaa, kuten toimintatuokioita ja tietoisuuksia Kyyhkylän neuvontapalvelun kautta valituille, kotona asuville asiakkaille.

HYTEKS-tila on rakennettu yhteen suureen huoneeseen, johon on toteutettu kodinomaisesti makuuhuone, keittiö, WC- ja suihkutila, olohuone sekä lisäksi pieni kuntosali. Tarvittaessa WC- ja suihkutila sekä makuuhuone voidaan rajata sähköisesti toimivilla väliverhoilla. Esillä on kiintokalusteiden ja huonekalujen lisäksi laaja valikoima erilaisia turvallisuutta lisääviä sekä arkista elämää ja hoitotyötä tukevia laitteita, teknisiä ratkaisuja, pienvälineistöä sekä muun muassa Paro- ja Zora-robotit.

Hyvinvointiteknologia oppimisympäristö. Kuva: Etelä-Savon ammattiopisto.

HYTEKS-tilassa järjestetään avoimien ovien tapahtumia ja ryhmille voi varata maksullisia esittelyjä. Toiminnasta tiedotetaan nettisivuilla ja sosiaalisen median kanavilla sekä jutuilla paikallislehdissä.

HYTEKS-tilan keittiö. Kuva: Etelä-Savon ammattiopisto.

HYTEKS-tilan WC. Kuva: Etelä-Savon ammattiopisto.

3.5 Muita esittelypisteitä

Tässä oppaassa esiteltyjen paikkojen lisäksi löytyy lukuisia liikeitä, jotka myyvät ikä-tekniologiatuotteita, seniorikalusteita ja apuvälineitä. Joillakin järjestöillä, kuten esimerkiksi Näkövammaisten ja Reumaliiton paikallisyhdistyksillä, on toimitiloissaan pieniä näyttelyitä ja mahdollisesti myös myyntiä. Sekä liikeitä että yhdistysten toimipisteitä on joka puolella maata, joten kannattaa tarkistaa oman paikkakunnan tilanne.

Tuotteiden myyjä voi hakea netistä tuotteen nimellä tai yleisemmin esimerkiksi hakusanoilla: *seniorikalusteet, senioritarvikkeet, seniorituotteet, hyvinvoinnin aputuotteet, esteettömyystuotteet, apuvälineet.*

3.6 Tietotekniikan opastuspaikkoja

Monia turvallisuusratkaisuja hallinnoidaan ja tarkkaillaan älypuhelimella, tabletilla tai tietokoneella. Myös virkistykseen ja yhteydenpitoon liittyvät ratkaisut saattavat toimia älylaitteilla. Vaikka sovellukset on pyritty tekemään helpoiksi, eikä niiden pitäisi vaatia erityisiä käyttötaitoja, voi ainakin avustava läheinen kokea tarvitsevansa apua tietotekniikan kanssa. On myös tavallista, että ensin on tarkoitus käyttää vain kuvapuhelinta, mutta sitten huomaakin laitteen muut mahdollisuudet ja haluaa oppia lisää. Tässä selvityksessä ei etsitty tietotekniikan ja älylaitteiden opastuspaikkoja, mutta alla kuitenkin lyhyesti tietoa niistä.

Vanhustyön Keskusliiton SeniorSurf on koontanut kattavasti tietoa opastuspaikoista, joissa ikäihmiset saavat tietotekniikan vertaisohjausta. Verkkosivuilla on helppo tarkistaa kartalta tai postinumeron avulla, mikä on lähin opastuspaikka. Lisäksi sivuilla on SeniorSurfin tuottamia opiskelumateriaaleja sekä linkkejä muiden tahojen materiaaleihin.

SeniorSurf

Vanhustyön keskusliitto ry

www.seniorsurf.fi

Puh. 050 468 0171

Neuvontaa ja kursseja on monilla paikkakunnilla myös kirjastoissa, kansalais- ja työväenopistoissa sekä setlementtiyhdistyksissä. Joissakin kirjastoissa voi henkilökunnalta varata myös henkilökohtaisen ohjausajan.

4 Kiertävät ikäteknologianäyttelyt

Kaikista kunnista ei löydy paikkaa, jossa ikääntynyt henkilö tai hänen läheisensä voisi perehtyä turvallisuutta parantaviin sekä kotona asumista ja omaishoitotyötä helpottaviin laitteisiin. Suomessa on jo useita ikäteknologiakokeiluja, joita ikääntyneiden henkilöiden parissa toimivat yhteisöt voivat lainata. Täten ratkaisut on mahdollista saada tutustuttavaksi sinne, missä ihmiset muutenkin kokoontuvat.

Kiertävän ikäteknologianäyttelyn perustamiseen löytyy ohjeet KÄKÄTE-projektin raportista KÄKÄTE-toimintamallit. Se on ladattavissa verkosta ja löytyy helpoiten googlehaualla: *käkäte-toimintamallit*

Kiertävä ikäteknologianäyttely on tallennettu toimintamalliksi myös Innokylän sivuille, www.innokyla.fi > HAKUSANAT: *kiertävä ikäteknologianäyttely*.

4.1 Konstikoppa®

Kiertävä ikäteknologianäyttely Konstikoppa® koottiin alkujaan Vanhus- ja lähimmäispalvelun liiton ja Vanhustyön keskusliiton yhteisessä KÄKÄTE-projektissa (Käyttäjälle kätevä teknologia). Se lähti kiertämään syksyllä 2013 ja sen sisältöä muutettiin vuosien varrella vain hieman, kunnes Konstikoppa uudistettiin syksyllä 2017. Konstikoppia on nyt kaksi samansisältöistä, yksi kummallakin edellä mainitulla liitolla.

Uudistetussa Konstikopassa on nyt mukana 17 laitetta. Siihen valitut laitteet ovat helppokäyttöisiä, eivätkä ne vaadi asennustöitä. Laitteet ovat helposti itse hankittavia ja kohtuuhintaisia; niiden hinnat ovat alle kymmenestä eurosta 250:een euroon.

Konstikopan mukana ei tule esittelijää, vaan koppa sisältää laitteiden lisäksi perusteelliset ohjeet tapahtuman järjestämiseen ja tuotteiden esittelyyn sekä kuvin varustetut muistiinpanopaperit osallistujille. Tilaisuudesta vastaa paikallinen työntekijä, yhdistyksen aktiivijäsen tai muu asiasta vastuun ottava henkilö. Jokaisesta mukana olevasta laitteesta on myös esittelysivu, jossa kerrotaan laitteen käytöstä, hankintapaikoista ja hinnasta sekä annetaan hakusanat, joilla vastaavia tuotteita voi etsiä netistä.

Laitteet on pakattu pehmustettuihin muovilaatikoihin, jotka suojaavat esineitä kuljetuksessa. Kaikki materiaalit kulkevat kätevästi tukevassa, pyörällisessä matkalaukussa. Konstikoppa toimitetaan Matkahuollon kautta tutustumistilaisuuden järjestävälle taholle, joka lähettää sen tilaisuuden jälkeen takaisin samalla tavalla. Konstikopan lähetyskulut kustantaa lainaava taho.

Konstikopassa olevia ikäteknologiatuotteita:

- ovi- ja ikkunahälytin
- liesihälytin
- lyhytaika-ajastin
- liiketunnistimella toimiva muistutin
- elektroninen ovisilmä

- paikannuslaite
- palovaroitin ja palovaroittimen paristokotelo
- kommunikaattori
- vuorokausikalenteri
- älypuhelin seniorille
- matkapuhelin turvarannekkeella
- suurennusvalaisin
- liiketunnistimella ja hämäräkytkimellä toimivia yövaloja sekä muita pienväläisimä

Video: www.youtube.com > HAKUSANA: *konstikoppa*

Lisätietoa ja Konstikopan tilaukset:

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry / Ikäteknologiakeskus

Lea Stenberg

etunimi.sukunimi@valli.fi

Puh. 050 323 5533

Konstikopan tilaukset: puh. 050 330 5884, info@valli.fi

Vanhustyön keskusliitto ry

Kaisa Eskelinen

etunimi.sukunimi@vttl.fi

Puh. 050 463 4868

4.2 Seniorisalkku

Seniorisalkku on kiertänyt Ylä-Savossa vuodesta 2015 lähtien. Seniorisalkkuja on itse asiassa viisi, joista yhden sisältö on jatkuvasti esillä Iisalmen Asiakasneuvonta Ohjurrissa. Loput neljä on tarkoitettu kiertämään kussakin Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän jäsenkunnassa.

Seniorisalkku sisältää laitteita, jotka voivat keventää ikäihmisen arkea sekä heidän parissaan työskentelevien työtä. Laitteet on helppo ottaa käyttöön ja niiden hinta on kohtuullinen. Tavoitteena on levittää tietoa näistä ratkaisuista ja tarjota mahdollisuus tutustua niihin käytännössä. Salkussa on myös tietoa laitteiden hinnoista ja hankintapaikoista. Kootusta materiaalista toivotaan olevan apua ikääntyneille, heidän omaisilleen ja läheisilleen sekä muille asiasta kiinnostuneille. Lisäksi toiminnan tähtäimenä on tuoda teknologiaratkaisut tutuksi kotihoidon henkilökunnalle, jotta laitteita esiteltäisiin asiakkaille ja sovellettaisiin heidän tarpeisiinsa.

Seniorisalkussa olevia ikäteknologiatuotteita:

- ovihälytin
- hälytinmatto
- kosteusvaroitin
- liesihälytin
- yövalaisin liiketunnistimella

Seniorisalkun sisältöä. Kuva: Eija Tyyskä.

- lyhytaika-ajastin
- ovivahti
- palovaroitin ja palovaroittimen paristokotelo
- suurennuskortti
- näytöllinen ovisilmä
- lääkemuistuttaja
- paikantava turvaranneke

Tiedustelut ja lainaus:

Asiakasneuvonta OHJURI

Satamakatu 10–12 (Torikulma), 74100 IISALMI

Puh. 040 712 1190

Avoinna: ma–ke ja pe klo 9–15 sekä to klo 9–14

www.ylasavonsote.fi > HAKUSANA: *seniorisalkku*

Video: www.youtube.com > HAKUSANA: *seniorisalkku*

4.3 Jelppisalkku

Jelppisalkku on matkalaukkuun pakattu teknologianäyttely, jossa on kymmenkunta ikäihmisten kotona asumista tukevaa laitetta tai tuotetta. Salkun sisältönä on tavallisista kaupoista löytyviä laitteita, jotka liittyvät valaistukseen, paloturvallisuuteen, lääkkeiden ottamiseen ja arjen sujumiseen. Niiden valinnassa on kiinnitetty huomiota helppoon käyttöönottoon ja kohtuulliseen hintaan. Salkussa on myös tietoa laitteiden hinnoista ja hankintapaikoista sekä ohjeita ja vinkkejä esittelytilaisuuden vetäjälle.

Jelppisalkku koottiin alkujaan **IkäOTE-hankkeessa** 2016 ja hankkeen päättymisen jälkeen se siirtyi Siun soteen hyödynnettäväksi päiväkuntoutuksen ryhmissä. Salkkua lainataan myös muille kiinnostuneille, kunhan se noudetaan lainaajalta ja palautetaan takaisin samaan paikkaan.

Jelppisalkussa olevia ikäteknologiatuotteita:

- liesihälytin
- lyhytaika-ajastin
- muistutin liiketunnistimella

Jelppisalkun tuotteita. Kuva: Jaana Nykänen.

- kaksi muistuttavaa lääkeannostelijaa
- digitaalinen ovisilmä
- palovaroittimen paristokotelo
- yövaloja, jotka toimivat hämäräkytkimellä ja liiketunnistimella

Tiedustelut:

Siun sote – Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä

Kirsti Piironen

Puh. 013 330 7831

etunimi.sukunimi@siunsote.fi

Tietoa Jelppisalkusta: www.ikaote.fi/jelppisalkku

Jelppisalkun sisältö hintatietoineen ja hankintapaikkaesimerkkeineen: www.ikaote.fi >

Materiaalit > Jelppisalkun sisältö

4.4 Arkitekologiasalkku

Arkitekologiasalkku on koottu Vanhustyön keskusliiton korjausneuvojen käyttöön liiton **Kotiturva-hankkeessa** 2017. Kaikilla 14:llä, eri puolilla Suomea toimivalla VTKL:n korjausneuvojalla on käytössään oma Arkitekologiasalkku, jonka avulla korjausneuvonnan asiakkaat voivat tutustua kotona asumista tukevaan pienteknologiaan. Korjausneuvojat myös lainaavat salkkua omalla alueellaan tai käyvät esittelemässä ratkaisuja itse.

Arkitekologiasalkku. Kuva: Vanhustyön keskusliitto ry

Arkitekologiasalkku sisältää muun muassa paloturvallisuutta edistäviä välineitä, kodin va-
laistukseen liittyviä, näkemistä helpottavia ratkaisuja sekä kuulemisen ja muistamisen
apuvälineitä. Salkun esitteessä on tietoa välineistä ja niiden hankintapaikoista.

Arkitekologiasalkussa olevia ikäteknologiatuotteita:

- liesihälytin
- lyhytaika-ajastin
- palovaroitin ja palovaroittimen paristokotelo
- liiketunnistimella toimiva muistutin
- esineiden paikannin
- yövalo liiketunnistimella
- kommunikaattori

Esite: www.vtkl.fi > Syötä hakusana: *arkitekologiasalkku*

Lisätietoja arkitekologiasalkusta:

Vanhustyön keskusliitto ry
Kaisa Eskelinen
etunimi.sukunimi@vtkl.fi
Puh. 050 463 4868

Vanhustyön keskusliitto ry
Jukka Laakso
etunimi.sukunimi@vtkl.fi
Puh. 040 502 3807

Korjausneuvojen yhteystiedot:
www.vtkl.fi > Toimimme > Korjausneuvonta > Korjausneuvojen yhteystiedot

4.5 Turvakassi

Turvakassi on koottu Suomen pelastusalan keskusjärjestön **Osallistava Turvallisuus Erityisryhmille (OTE) -projektissa** (2017–2019). Projektin tavoitteena on luoda erityisryhmien tueksi uusi turvallisuuskoulutusmalli ja lisätä kotona-asuvien ikäihmisten tietoutta ja osallisuutta kotitapaturmien ehkäisystä. Lisäksi tavoitteena on välittää tapaturmien ehkäisyyn liittyvää tietoa ja edistää turvalaitteiden, kuten liesivahtien tunnettavuutta käyttäjien, mutta myös sosiaalitoimen piirissä. Toiminnan kohderyhmänä ovat kotona tai tuetun kotona-asumisen piirissä olevat henkilöt, kuten muistisaira, omaishoitajat ja heidän hoidettavansa sekä ikäihmiset.

Turvakassissa on paljon arjen ja asumisen turvallisuuteen liittyviä tuotteita sekä tietomateriaalia. Turvakasseja on tällä hetkellä valmiina kolme: yksi Helsingissä, Tampereella ja Kajaanissa. Kassien sisällön esittelyyn ja turvatiedon levittämiseen koulutetaan yhdistysten, pelastuslaitosten ja muiden vastaavien tahojen piirissä toimivia henkilöitä. He vierailevat oman alueensa tilaisuuksissa Turvakassin kera.

Turvakassin sisältöä. Kuva: Tarja Ojala.

Turvakassissa olevia ikäteknologiatuotteita:

- palovaroitin ja palovaroittimen paristokotelo jatkojohdolla
- häikävaroitin
- ajastin
- liesihälytin
- liesivahti
- lasirikkohälytin
- ovi-/Ikkunahälytin
- senioripuhelin
- taskulamppu tai otsalamppu
- paikannin / seurantalaite
- yövalo hämärä- ja liikekytkimellä

Tiedustelut:

Suomen pelastusalan keskusjärjestö

Tarja Ojala

tarja.ojala@spek.fi

044 761 0376

www.spek.fi/ote

5 Huomio ikääntyneiden tarpeisiin

Vallin Ikäteknologiakeskus sekä sitä edeltävä Käyttäjälle Kätevä Teknologia KÄKÄTE-projekti ovat eri näkökulmista selvittäneet ikääntyneiden toiveita teknologiaan liittyen. Yhteinen viesti kaikissa näissä kyselyissä ja tutkimuksissa on ollut, että teknologiasta ollaan kiinnostuneita ja sitä myös ollaan valmiita ottamaan käyttöön. KÄKÄTE:n selvitykset myös osoittavat, että monet ovat myös valmiita itse jossain määrin maksamaan arkea helpottavasta teknologiasta. Yhden edellytyksen tulee kuitenkin täytyä; teknologiaa ei haluta ottaa käyttöön ns. millä hinnalla hyvänsä, vaan sen tulee vastata johonkin tiettyyn tarpeeseen. Toki ikääntyneiden halu, kiinnostus ja valmiudet uusien ratkaisujen ja uuden teknologian käyttöönottoon vaihtelee.

Ikääntyneet ovat myös hyvin selkeitä sen suhteen, että he toivovat tietoa sekä kokeilumahdollisuuksia. Lisäksi ohjeita ja neuvoja toivotaan ja tarvitaan kirjallisena ja selkeällä yleiskielellä ilmaistuna. Aikaisemmat selvitykset myös osoittavat, että ikääntyneiden arjessa selviytymistä ja hyvää asumista tukee se, että heidän tarpeensa ja toivonsa kuullaan ja otetaan huomioon.

Myös tämän selvityksen kyselyyn vastattiin aktiivisesti. Kysely lähetettiin kaikille kuntien vanhus- ja vammaisneuvoston puheenjohtajille ja/tai sihteereille. Vastausaika pestyttiin antamaan vain kaksi viikkoa, mutta siitä huolimatta yhteensä 142 vanhus- ja vammaisneuvoston edustajaa vastasi lähetettyyn kyselyyn. Vastauksissa kerrottiin tiedossa olevista ikäteknologian esittely- ja neuvontapaikoista ja niiden yhteystiedosta.

Telelääketieteen keskus. Kuvat: Etelä-Pohjanmaan Terveysteknologian kehittämiskeskus ry

Telelääketieteen keskus. Kuvat: Etelä-Pohjanmaan Terveysteknologian kehittämiskeskus ry

Vanhus- ja vammaisneuvostojen edustajat kertoivat lisäksi näkemyksensä siitä, kenen tai minkä tahon tulisi järjestää ikäteknologian käytön ohjausta ja neuvontaa sekä arvion, miten paljon ohjaukselle ja neuvonnalle on tarvetta. Vanhus- ja vammaisneuvostojen edustajien enemmistö arvioi, että sellaisille ohjaus- ja neuvontapaikoille on tarvetta, missä voi tutustua arkea helpottaviin teknisiin laitteisiin ja saada ohjausta niiden käytössä. Noin kaksi kolmasosaa vastaajista kuitenkin kertoi, että tämänkaltaisten neuvontapaikkojen tarpeesta ei ole laajemmin keskusteltu vanhus- tai vammaisneuvostossa. Viisikymmentä vastaajaa kertoi, että tarpeesta on joko käyty keskustelua tai sitä on sivuttu muissa keskusteluissa. Kysely myös selvästi viritti keskusteluun, sillä kaksikymmentä vastaajaa totesi, että vielä ei olla keskusteltu, muutta varmaankin olisi aiheellista keskustella. Muutama myös totesi, että neuvosto on melko uusi, ja myös vastaaja neuvostossa tuore, joten keskustelua ei vielä olla ehditty käydä

Yleisimmien vastaajat katsoivat, että neuvonnan ja ohjauksen antaminen soveltuisi kaikkein parhaiten ikäpisteiden tai vastaavien tehtäväksi (99 mainintaa). Lähes kaksi kolmasosaa vastaajista katsoi, että tehtävä soveltuisi palvelukeskuksille (90 mainintaa). Terveyskeskus olisi myös monen mielestä (70 mainintaa) hyvä neuvontapaikka, ja 65 henkilöä mainitsi erilaisten järjestöjen tilat. Kirjasto sai 40 mainintaa ja seurakuntien ja yritysten tilat muutaman maininnan. Muutama henkilö nosti myös kotipalvelun tilat mahdolliseksi neuvontapaikaksi ja kotihoidon henkilöstön neuvonnan antajaksi.

6 Ikäteknologian ohjaus- ja neuvontapaikkojen perustaminen

Markkinoilla on jo saatavilla paljon erilaisia, arkista elämää helpottavia sekä turvallisuutta lisääviä teknisiä ratkaisuja, mutta niistä tiedetään vielä kovin vähän. Laitteita kohtaan voi olla myös varautuneisuutta, mikä helpottuisi, mikäli tuotteisiin voisi tutustua käytännössä ja testata niiden toimintaa. Samalla on myös helpompaa arvioida, sopiiko ratkaisu omaan tarpeeseen. Tässä kartoituksessa löytyi vain 22 esittely- ja neuvontapaikkaa, mikä on erittäin vähän, ja uusille toimijoille on varmasti tarvetta.

Projekteissa perustettujen esittelypaikkojen ja kokoelmien ongelmana on usein toiminnan kuihtuminen projektin päätyttyä. Rahaa ei ole enää henkilökunnan palkkoihin, joten kukaan ei ehdi paneutua tarpeeksi toiminnan pyörittämiseen ja yritysyhteistyöhön. Mahdollisesti myös asiaan perehtyneet ja siitä innostuneet työntekijät ovat siirtyneet jo muihin tehtäviin. Tekninen kehitys menee vauhdilla eteenpäin, ja jo parin vuoden takaiset hankinnat voivat olla vanhentuneita tai kyseisiä tuotteita ei saa enää mistään.

Ikäteknologian ohjaus- ja neuvontapaikan perustamista pohdittaessa on hyvä arvioida ensin toiminnan tavoitteita kriittisesti – miksi paikka ryhdytään perustamaan: johtaako siihen sopimus kyseisen palvelun tuottamisesta, asiakkailta tulleet toiveet, ikäteknologiaan perehtyneet työntekijät tai mahdollisesti tarjolla oleva, sopiva tila? Ikäteknologian esittely- ja neuvontapistettä suunniteltaessa ja perustettaessa tarvitaan taloudellisia ym. resursseja suunnitelman laatimiseen, tilojen varustamiseen, laitteiden valintaan ja hankintaan sekä tiedotteiden ja oheismateriaalien laatimiseen.

Ikäteknologian ohjaus- ja neuvontapaikkoja on hyvin monenlaisia: joissakin on esillä satoja tuotteita ja joissakin vain muutama. Välttämättä ei siis ole tarpeen lähteä liikkeelle kovin laajalla valikoimalla tuotteita vaan toimintaa voidaan laajentaa myöhemmin asiakkailta tulleiden toiveiden ja resurssien mukaan.

Mikäli toimipisteessä on tilat, kalusteet, puhelin ja nettiyhteys valmiina, tarvitaan aluksi vain henkilötöypanosta ja sekä rahoitusta laitehankintoihin. Esiteltäviä laitteita kannatta yrittää saada myös lainaksi. Pieniä laitteita voi saada paikallisilta yrityksiltä ja kalliimmista laitteista saattavat valmistajat toimittaa mallikappaleita.

Myyjien ja valmistajien halukkuus antaa tuotteitaan lainaan riippuu perustettavan paikan sijainnista ja kävijöiden määrästä. Yritykset haluavat panostaa sellaisiin esittelypaikkoihin, joiden toiminta tukee niiden markkinointia. Isojen neuvontapaikkojen vastuhenkilöt kertoivat, etteivät he osta eivätkä huoli laitteita lahjoituksena. Laitteet halutaan vain lainaksi ja sovitaan, että ne myös päivitetään, kun uusia malleja tulee markkinoille.

Perustamishankintojen lisäksi on varauduttava toiminnanaikaisiin kuluihin: laitteiden huolto ja kunnossapito (esimerkiksi paristojen uusinta), uusien laitteiden hankinta, tiedotus ja ohjemateriaalien laadinta ja painatus sekä henkilökunnan koulutus. Lisäksi on

huomioitava, että ainakin yhden työntekijän työajasta osa menee neuvonnan lisäksi laitteiden ylläpitoon, uusien tuotteiden etsimiseen ja yritysysteistyöhön. Mahdollinen esittelytoiminta varsinaisen toimipaikan ulkopuolella vie myös aikaa.

Jos esittely- ja neuvontapiste perustetaan projektin puitteissa, jää toiminta myöhemmin paikan vakiintuneeksi toiminnaksi ja ylläpitokustannuksiin on silloin varauduttava.

Esiteltäviä tuotteita – mitä ja mistä?

Mikäli ohjaus- ja neuvontapaikasta on tarkoitus rakentaa kokonaisuus, mihin tulee kiintokalusteita ja erillisiä huoneita, suunnitteluryhmän kannattaa vierailla ja tutustua jo toimiviin, vastaavan tyyppisiin paikkoihin. Yksi kokeneiden henkilöiden antama neuvo hankintoihin voidaan antaa: kannattaa tarkistaa, että laitteiden huolto on saatavilla läheltä, edes Suomesta.

Lukuun 2 on kerätty lista eri paikoissa esillä olevista ikäteknologiatuotteista ja kiertävien ikäteknologianäyttelyiden sisällöistä on luvussa 3. Niitä tutkimalla voi arvioida, mitkä tuotteet saattaisivat kiinnostaa oman paikkakunnan asukkaita. Päätöksen avuksi voi myös hankkia lainaan jonkin kiertävistä näyttelyistä ja esitellä sen tuotteet yhdessä tai useammassa ikäihmisille järjestetyssä tilaisuudessa.

Näyttely- ja neuvontapistettä perustettaessa pohdittavia asioita:

- Ratkaisevatko tilat sen, mitä esille voidaan laittaa? – Onko tilaa vain yhdellä hyllyllä?
- Ollaanko perustamassa laajaa vai suppeaa näyttelyä? – Onko hankittava myös kalusteita?
- Joudutaanko tuotteet siirtämään pois esiltä päivittäin? – Kannattaisiko tuotteille hankkia pyörällinen vitriini?
- Tullaanko tuotteita kuljettamaan esittelyä varten myös muualle? – Tuotteiden on kestävä kuljetus tai ne on pakattava hyvin. Kovin isoja tuotteita ei voi ottaa mukaan.
- Onko tuotteiden löydettävä paikallisista liikkeistä, jotta asiakkaiden on helppo hankkia niitä?
- Minkä hintaisia tuotteet saavat olla?
- Voiko mukana olla asennusta vaativia laitteita?
- Hankitaanko tuotteita jonkin teeman mukaan, esimerkiksi turvallisuus tai muistin tukeminen?
- Mitä voidaan saada lainaksi tai lahjoituksena? – Vanhentuneita tuotteita, joita ei enää ole myynnissä, ei kannata ottaa vastaan.
- Rahoitusta laitteiden uusintaan tarvitaan myös tulevana vuosina. Laitteet voivat rikkoontua ja uusia tuotteita tarvitaan vanhentuneiden ja markkinoilta poistuneiden tilalle.

Annetaanko tuotteita lainaan?

Hintavia laitteita ei uskalleta hankkia, ellei ole ollut mahdollisuutta kokeilla niitä etukäteen. Ikääntyneillä ei ole useinkaan hälyttävää dosettia tai paikannuslaitetta käytössään, joten lainaustoiminnalle on varmasti tarvetta. Muistisairaana henkilön tilanne voi myös edetä niin nopeasti, että tuotteesta voi olla hyötyä vain muutaman kuukauden ajan.

Hankintahinta saattaa olla liian kallis, mutta lainaus tai vuokraus voisivat ratkaista tilapäisen tarpeen. Laitteiden lainaustoiminta on melko uutta, joten vakiintuneita käytäntöjä ei vielä ole. Suositeltavaa onkin perehtyä jo toiminnassa olevien lainaamojen menettelytapoihin.

Luvussa 2 kerrotaan tuotteista, joita tällä hetkellä on saatavana lainaksi. Lainaustoimintaan tarvitaan niiden lisäksi selkeät menettelytavat ja tehokasta tiedotusta. Pohdittavia asioita:

- Ostetaanko laitteet tai onko niitä mahdollista saada toimittajilta lainaksi?
- Kenen vastuulla laite on ollessaan asiakkaalla lainassa? Vakuutetaanko laitteet?
- Peritäänkö tuotteista pantti tai vuokra?
- Miten lainaus ja palautus hoidetaan sekä tiedot tallennetaan?
- Millaista rekisteriä lainaajista saa pitää? – Huomioitava EU:n tietosuojauudistus, joka astuu voimaan 25.5.2018. Lisätietoa uudistuksesta: www.tietosuoja.fi
- Käyttäjien tarpeet vaihtelevat, eikä yksi malli tietystä ratkaisusta sovellu kaikille. Onko mahdollista hankkia rinnakkaisia ja eri hintaisia tuotteita?
- Jos jokin tuote osoittautuu hyvin suosituksi, voidaanko hankkia siitä useita kappaleita?
- Miten kerätään palautetta ja välitetään se tarvittaessa myös laitteiden toimittajille?
- Ovatko laitteen käyttöohjeet riittävän selkeät vai onko tehtävä helpommin ymmärrettävät, isotekstiset ja mahdollisesti kuvin varustetut ohjeet lainaajille?
- Voiko näyttelyn kokoamiseen ja ohjeiden tekoon saada apua yhteistyökumppanina olevan oppilaitoksen opiskelijoilta?
- Kuka hoitaa laitteiden huollon ja ylläpidon? – Akut on ladattava, paristot uusittava tarpeen tullen ja laitteet testattava ennen kuin ne annetaan seuraavalle lainaajalle.
- Onko lainattaville esineille oltava kuljetuspakkaus tai kassi?
- Lainattavien tuotteiden kaikki osat on merkittävä selvästi, jottei esimerkiksi verkkolaitteita tai latureita liitetä väriin laitteisiin.

Kolarin kirjastosta lainattavia laitteita ja välineitä. Kuva Kolarin kirjasto

Sijainti

Tilan tulee olla esteetön, sijaita hyvien kulkuyhteyksien varrella ja mielellään sellaisen paikan lähellä tai yhteydessä, jossa ikääntyneet muutoinkin käyvät. Sopiva paikka on esimerkiksi ikääntyneiden palveluneuvonnan tiloissa tai naapurissa. Kolarin kunnassa laitteita on nähtävänä ja lainattavana kirjastossa, mikä on siellä todettu saavutettavuuden kannalta toimivaksi ratkaisuksi.

Laitteiden lisäksi neuvonta- ja ohjauspaikassa tai lainaamossa on oltava henkilökuntaa, joka tuntee laitteiden toiminnan ja osaa myös opastaa asiakasta pulmatilanteissa. Parhaiten alan asiantuntemusta löytyisi apuvälinelainaamoista ja -keskuksista, mutta niissä on vielä harvoin tarjolla ikäteknologiaratkaisuja.

Henkilökunta

Koko esittely- ja neuvontapisteen henkilökunnan on hyvä perehtyä vähintään pääpiirteittäin laitteiden toimintaan. Laitteet perusteellisesti tuntevia vastuuhenkilöitä on hyvä olla enemmänkin kuin yksi, jotta neuvonta ja laitteiden ylläpito hoidetaan asianmukaisesti myös loma-aikoina. On suositeltavaa, että he myös laativat selkeät esittelymateriaalit kustakin tuotteesta muun henkilökunnan avuksi.

Vastuuhenkilöiden tehtävänä on muun muassa:

- huolehtia laitteiden käyttöön liittyvien ohjeiden ja esitteiden laatimisesta ja tietojen ylläpidosta
- ohjata ja neuvoa asiakkaita sekä muita työntekijöitä
- tukea mahdollisten ohjaustoimintaan osallistuvien opiskelijoiden työtä ja pitää yhteyttä oppilaitoksiin
- tarkistaa säännöllisesti laitteiden toimivuus ja toimittaa ne tarvittaessa huoltoon
- huolehtia esittelypisteen järjestyksestä
- pitää yhteyttä laitteita toimittaviin yrityksiin ja muihin yhteistyökumppaneihin
- pysyä ajan tasalla alan kehityksestä ja etsiä uusia tuotteita
- kerätä palautetta ja pyrkiä sen pohjalta kehittämään toimintaa
- tiedottaa tehokkaasti eri kanavia käyttäen

Muista kertoa toiminnasta

Hyvin laadittu viestintäsuunnitelma helpottaa työtä. Kerro toiminnastasi ja viesti laajasti. Tiedotuskanavana on enää harvoin kirjeposti, vaikka se saattaisikin olla tehokkain tapa ikääntyneille. Jaettavat esitteet, tiedotteet ja palveluoppaat myös toimivat, kunhan niille löytää sopivat jakelukanavat. Päivälehtien ja paikallislehtien tapahtumapalstoilta sekä uutisjutuista tiedot leviävät nopeasti.

Netti-, Facebook- ja muut some-sivut tavoittavat myös osan ikääntyneistä henkilöistä ja heidän nuoremmista läheisistään lähes kaikki. Sähköinen uutiskirje on hyvä kanava, kun halutaan kertoa toiminnasta erilaisille yhteistyötahoille, kuten vanhus- ja vammaisneuvostoille, yhdistyksille, sote-toimijoille ja yrityksille.

Viestintään tällä toimialalla kuluu oleellisesti myös vierailut eläkeläis-, potilas- ja vammaisyhdistysten tilaisuuksissa sekä monenlaisissa tapahtumissa. Paikallisladioihin

kannattaa myös olla yhteydessä; esimerkkinä tästä on tamperelaisen Radio Musan Kotitori-ohjelmasarja.

Palautteilla paremmaksi

Vain joissakin tämän kartoituksen esittelypaikoissa kerätään kävijöiltä palautetta jatkuvasti. Saatu palaute on ollut hyvin positiivista, sillä asiakkaat ovat olleet erittäin tyytyväisiä voidessaan tutustua tuotteisiin, joista heillä ei aiemmin ollut tietoa.

Lähes kaikilla yhteisöillä ja yrityksillä on Facebook-sivut. Siellä saaduilla ”peukutuksilla” ei voi korvata systemaattista palautteen keräämistä. Hyvin laadittujen kysymysten ja vapaamuotoisen palautteen avulla toimintaa voidaan kehittää ja korjata virheellisiä toimintatapoja. Suositeltavaa on, että palautetta voi antaa sekä paperilomakkeilla että nettisivujen kautta. Saadut palautteet on myös käytävä läpi säännöllisesti, ja otettava asiakkaaseen yhteyttä, jos hän on sellaista toivonut ja antanut yhteystietonsa.

Palautelomakkeiden pohjia löytyy netistä, esim. <http://hankkeet.kuntoutussaatio.fi> > ARTSI-toiminta > Opas ja mallit: Palautteen kerääminen. Lomakkeita voi muokata omaan toimintaan sopiviksi ja lisätä kysymyksiä esimerkiksi lainatun laitteen käytettävyydestä, hyödyllisyydestä ja käyttöohjeiden selkeydestä.

Yhteistyö ja kumppanuudet

Yhteistyön ja verkostojen rakentaminen sekä ylläpito vaativat aikaa. Kumppanuuksia tarvitaan monelle taholle, jotta toimintaa voidaan kehittää ja levittää tietoa siitä tehokkaasti.

Yritykset, jotka antavat lainaksi tai alennetuin hinnoin tuotteitaan esittelypisteisiin, haluavat myös hyötyä yhteistyöstä. Ensinnäkin yritykset tahtovat palautetta esillä olevista tuotteistaan. Todennäköisesti ne myös ohjaavat omia potentiaalisia asiakkaitaan tutustumaan tuotteisiinsa esittelytiloissa. Valmistajat saattavat tarvita uusille tuotteilleen myös testauspaikan, jossa on mahdollista kerätä ikääntyneiden henkilöiden kommentit talteen. Lisäksi yhteistyöyritykset voivat järjestää koulutustilaisuuksia, joissa halutaan käyttää soveltuvia esittely- ja neuvontapisteen tiloja.

Oppilaitosten ulkopuoliset neuvontapisteen tekevät tavallisesti yhteistyötä oppilaitosten kanssa. Opiskelijat suorittavat niissä harjoittelujaksoja osallistuen asiakkaiden neuvontaan ja tekevät toimintaan tai laitteisiin liittyviä opinnäytetöitä. He ovat myös kuvanneet opastusvideoita laitteiden käytöstä ja tehneet esittelysivuja tuotteista.

Esittely- ja neuvontapisteen osallistuvat tavallisesti moniin omalla paikkakunnalla järjestettäviin tapahtumiin, joissa tehdään yhteistyötä useiden toimijoiden kanssa. Yhteistyötahoja ovat myös esimerkiksi kunnalliset ja yksityiset kotipalvelutyöntekijät, vanhus- ja vammaisneuvostot, yhdistykset sekä muut neuvontapisteen.

7 Tulevaisuuden kehittämistarpeet

Useimmat ikääntyneet haluavat asua omassa kodissaan niin pitkälle kuin mahdollista. Kunnan heikentyessä kotiin voi saada palveluita ja hankkia arkisia toimia keventäviä ja mahdollistavia sekä turvallisuutta lisääviä välineitä ja laitteita. Näitä löytyy tavallisten kauppojen valikoimista, erikoisliikkeiden tuotteista sekä käyttäjälle räätälöidävistä ratkaisuista. Tietoa olemassa olevista ikäteknologiatuotteista on kuitenkin tarjolla liian vähän.

Teknisillä laitteilla on mahdollista keventää ikääntyneiden arkipäivän toimia, tuoda turvallisuutta ja virkistystä, varmistaa avunsaantia sekä helpottaa tiedonsaantia ja yhteydenpitoa. Jotta olemassa olevat ratkaisut saataisiin kaikkien niitä tarvitsevien käyttöön, on tieto vietävä ikääntyneiden ja heidän läheistensä sekä kotipalveluyöntekijöiden saataville.

Ikääntyneillä ihmisillä on oikeus itse päättää, mitä ratkaisuja he kotiinsa ja käyttöönsä ottavat. Yksittäiset laitteet, joita ei liitetä tietoverkkoon, ovat sinänsä ongelmattomia. Turvallisuuteen ja avunsaantiin liittyvistä laitteista monet keräävät tietoa ja välittävät sen sovitulle taholle. Ennen tällaisten sensoriteknologiaan perustuvien ratkaisujen käyttöönottoa on ikääntyneelle henkilölle selvitettävä, että niiden käyttö on hänen oman turvallisuutensa kannalta välttämätöntä. Hänelle on myös kerrottava keille tieto laitteista välittyä, ja hänen tulee antaa suostumuksensa laitteiston käyttöön. Lisäksi ratkaisujen tietoturvaan tulee kiinnittää huomiota nykyistä enemmän.

7.1 Kehittämisen haasteet ja tulevaisuuden suunnitelmat

Lähes kaikkien tässä selvityksessä kartoitettujen ikäteknologian esittely- ja neuvontapaikkojen vastuuhenkilöt kertoivat kehittämistyön olevan jatkuvaa, mutta kokivat haasteina ajan ja taloudellisten resurssien puutteen. Esillä olisi aina oltava tuotteen uusimmat versiot ja mielellään useita samaan käyttötarkoitukseen olevia, rinnakkaisia tuotteita. Monet paikat on perustettu projektissa eikä rahaa uudistamiseen ole projektin päätyttyä. Tekniikan kehitys on kuitenkin nopeaa, joten parin vuoden ikäinen laite voi olla jo vanhentunut tai poistunut markkinoilta. Jos laitteet eivät ole omia (ostettuja tai lahjoituksena saatuja), vaan markkinoijilta tai valmistajilta lainassa, on huomattavasti paremmat mahdollisuudet myös uudistaa valikoimaa.

Monessa paikassa toiminnan kehittämisen edellytyksenä on henkilöstöresurssien lisääminen. Vaikka tiimillä on vastuutoiminnasta, jää käytännön toteutus usein yhden henkilön harteille. Vastuuhenkilö pyrkii muiden tehtäviensä ohella esittelemään näyttelyä, huollattamaan laitteet, pitämään yhteyttä sekä yrityksiin että muihin yhteistyökumppaneihin ja opettelemaan uusien tuotteiden sekä sovellusten käytön.

Oppilaitosten hyvinvointiteknologiatilat on rakennettu ensisijaisesti opiskelijoiden opiskeluympäristöksi. Suunnitelmissa on myös ollut mahdollistava yksityishenkilöiden vierailut tiloissa. Valitettavasti resurssien puute rajoittaa tätä toimintaa paljon. Osaan

paikoista pääsee tällä hetkellä ainoastaan avoimien ovien tilaisuuksissa tai maksullisissa ryhmäesittelyissä. Oppilaitoksien suunnitelmissa on ottaa mukaan lisää eri alojen opiskelijoita hyvinvointiteknologiatilan ja sen laitteiden ylläpitoon sekä asiakkaiden ohjaukseen. Tavoitteena on lisätä näyttelyn aukioloa yksityishenkilöille ja saada samalla opiskelijoille aitoja asiakaskontakteja.

Oppilaitokset ovat etsimässä toimintatapoja esittelytoiminnan tuotteistamiseksi, sillä kaikki järjestetty toiminta pitää kattaa siitä saatavilla tuloilla. Muutamit, isoilla paikkakunnilla toimivat paikat perivät yrityksiltä maksuja tuotteiden esilläolosta. Hyvinvointiteknologiatilojen yhteyteen kehitetään myös muita kaupallistettuja toimintamuotoja, joilla pyritään kattamaan toiminnan kulut.

Teknologianäyttelyihin halutaan saada esille myös uudenlaisia ratkaisuja, kuten etäyhteys- ja etähoitolaitteet sekä puheella ohjattavat laitteet. Lisäksi suunnitteilla on lainaustoimintaa, erilaisten kokonaisuuksien esittelyä vaihtuvissa näyttelyissä sekä tuotevalikoiman laajentaminen uusille asiakasryhmille. Tavoitteena on myös kotipalveluhenkilökunnan kanssa tehtävän tiiviin yhteistyön avulla levittää tietoa teknisistä ratkaisuista kotihoidon asiakkaille.

7.2 Ikätekniologian ohjauksen ja neuvonnan saatavuus

Seuraavien vuosikymmenten aikana ikääntyneiden osuus maamme väestöstä kasvaa merkittävästi. Väestöennusteen mukaan neljännes Suomen väestöstä on yli 65-vuotiaita vuonna 2030. Ikääntyneet haluavat asua pitkäaikaisissa asunnoissaan, jotka ovat tavallisesti keskimääräistä vanhempaa asuntokantaa.

Tietoa ikätekniologia-, älytekniologia- ja esteettömyysratkaisuista on kiire levittää tehokkaasti paitsi nykyisten myös tulevien ikääntyneiden tukemiseksi. Tällä hetkellä ikääntyvät, työkäiset ihmiset hankkivat tietoa omien vanhempiensa arjen avuksi. Samassa yhteydessä he saavat käsityksen ratkaisuista, joilla voivat kohentaa oman kotinsa toimivuutta vanhuuden varalle nyt, kun vielä jaksavat suunnitella ja tehdä asunnon korjaustoimenpiteitä.

Vanhuspalvelulain tarkoituksena on tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista. Laissa korostetaan myös kotona asumisen tukemista ja palvelujen saamista yksilöllisten tarpeiden mukaan. Ikääntyneiden määrän kasvu haastaa kunnat etsimään uusia ratkaisuja heidän kotona-asumisensa tueksi.

Vanhus- ja vammaisneuvostojen edustajat toivat tässä kartoituksessa esille ikätekniologian esittely- ja neuvontapaikkojen tarpeellisuuden. Sijaintipaikkana eniten kannatusta saivat ikäpisteet ja palvelukeskukset, mutta myös useita muita vaihtoehtoja kannatettiin runsaasti.

Luvussa 3 esiteltiin olemassa olevat paikat, ja kartalta voi nähdä, että näyttely- ja neuvontapaikkoja on vielä kovin harvassa. Lisäksi useimmat oppilaitosten paikat, joissa on jo nyt hyvä valikoima tuotteita, ovat avoimna yksityishenkilöille hyvin rajatusti.

Nykyisin toimivat esittely- ja neuvontapisteet ovat saamansa palautteen perusteella vakuuttuneita, että toiminnalle on suuri tarve. Kiertävistä ikäteknologianäyttelyistä, Konstikopasta ja Jelpisalkusta, kootuissa käyttäjäpalautteissa on myös saatu hyvin myönteistä palautetta. Ikääntyneet ovat olleet kiinnostuneita ja kiitollisia saadessaan tutustua ratkaisuihin, joiden olemassaolosta ja hankintapaikoista heillä ei muuten olisi ollut tietoa. He ovat myös arvioineet tuotteiden olevan hyödyllisiä ja voivansa ostaa niitä itse.

7.3 Johtopäätöksiä ja kehittämisehdotuksia

Ikäteknologian esittely- ja neuvontapaikkojen tuotevalikoima on täyttänyt järjestäjien ja käyttäjien toiveet jokseenkin hyvin, vaikka esillä olevat tuotevalikoimat vaihtelevatkin todella paljon. Tämä selittyy sillä, että tuotteet on valittu hyvin ja asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä saamaansa uuteen tietoon, koska sitä on ollut tarjolla vielä kovin vähän.

Ihmiset ovat kiinnostuneita saatavilla olevista ratkaisuista ja haluavat saada helposti ymmärrettävää tietoa laitteista ja sovelluksista, niiden käyttötarkoituksesta sekä hyvistä ja huonoista puolista. Kaupoissa tuotteiden löytäminen ja valitseminen on usein liian hankalaa. Heikentynyt näkö, kuulo tai liikuntakyky saattavat vaikeuttaa asiointia. Ikääntynyt henkilö ei tiedä millä nimellä tuotetta etsisi, ja myyjä ei osaa asennoitua vuosikymmeniä vanhemman asiakkaan asemaan ja kertoa hänelle oleellisia asioita. Usein myös käyttöohjeet ovat hyvin pientä tekstiä, niiden kuvat epäselviä ja käytetyt termit outoja.

Lisää esittelypaikkoja

Ikäteknologian esittely- ja neuvontapaikkoja tarvitaan varmasti erilaisia. Ikäihmisten palveluneuvonnan yhteydessä olevat tilat ovat helposti saavutettavia ja avoimina päivittäin. Esillä on pieniä laitteita ja kalusteista lähinnä istuimia sekä ateria-automaatti. Vaikka tuotevalikoima ei ole kovin kattava, antaa se tutustujalle käsityksen siitä, että erilaisia ratkaisuja on olemassa. Jokin esillä olevista voi olla juuri se tärkeä, ja ammattitaitoisen henkilökunnan tuella on mahdollista löytää myös tietoa muista sopivista tuotteista. Suosittelavaa on, että ikäteknologiaa tuodaan esiin kaikkiin paikkoihin, jotka antavat palveluneuvontaa ikääntyneille. Toimintaan tarvitaan myös rahoitusta, jotta ikääntyneiden kotona-asuminen mahdollistuu asetettujen tavoitteiden mukaan.

Edellä mainituissa tiloissa ei yleensä ole esillä asumiseen liittyviä kiinto- ja irtokalusteita eikä rakenteellisia esteettömyysratkaisuja. Kun näitä tarvitaan, on valinta tehtävä ammattilaisten suositusten, kuvien ja selostusten perusteella, vaikka oma tutkiminen ja kokeilu olisivat tässäkin tärkeitä. Oppilaitosten hyvinvointiteknologiatiloissa on laaja valikoima näitä tuotteita ja ratkaisuja, mutta pääsy tiloihin on tällä hetkellä usein hyvin rajattua. Oppilaitosten tilat ja välineet ovat suuria investointeja ja niiden hyödyntäminen opetusaikojen ulkopuolella olisi erittäin järkevää.

Ikäteknologiaratkaisuiden esilläpito ja ohjaus soveltuisivat hyvin myös apuvälinepalveluiden yhteyteen. Sekaannusta saattaisi kuitenkin aiheutua siitä, että apuvälineet saa tietyin edellytyksin käyttöön ilmaiseksi (www.terveyskyla.fi > HAKU: *Apuvälinepalveluiden lainsäädäntö*), kun taas useimmat ikäteknologiatuotteet on hankittava itse.

Osaavaa henkilökuntaa

Ohjaus- ja neuvontapaikkojen henkilökunnalta vaaditaan moniammatillista osaamista, jotta he osaavat vastata asiakkaiden kysymyksiin ja auttaa ongelmissa. Asiakkaat kysyvät apua myös lahjaksi saamiensa tai itse hankkimiensa tuotteiden kanssa, joiden käyttöönotto omin voimin osoittautuu liian haastavaksi.

Ikäihmisten palveluihin tarvitaan myös hyvinvointiteknologian asiantuntijoita, jotka pystyvät seuraamaan alan kehitystä, laatimaan selkeitä käyttöohjeita ja perehdyttämään muuta henkilöstöä. Lisäksi he tietävät millaiset ratkaisut ovat teknisesti mahdollisia, kykenevät etsimään ja esittelemään asiakkaille eri vaihtoehtoja sekä auttamaan teknologian käyttöönotossa ja käytössä.

Kaikki ikääntyneet eivät enää pysty liikkumaan kotinsa ulkopuolella. Heille tieto kulki parhaiten kotipalvelutyöntekijöiden välittämänä. Tämä edellyttää työntekijöiden koulutusta ja sitouttamista, jotta ikääntyneiden tarpeet ja teknologian suomat ratkaisut otettaisiin osaksi jokapäiväistä työtä.

Kiertävien ikäteknologianäyttelyiden esittely on toiminut yhdistyksissä hyvin tavallisten ihmisten voimin, kun ohjeistus on ollut riittävää. Tämän perusteella voidaan olettaa, että ikäteknologian esittelyyn olisi mahdollista synnyttää samanlainen vapaaehtoisten vertaisohjaajien verkosto, jollainen on toiminut jo vuosia tietotekniikan opastuksen parissa. He toimisivat apuna ikäteknologian esittely- ja neuvontapisteissä, jonka lisäksi he voisivat viedä tuotteita tutustuttavaksi tapahtumiin ja ikäihmisten koteihin.

Tukea omakotitalojen asukkaille

Itsenäisesti asuvista ikääntyneistä 47 prosenttia asuu omakotitaloissa ja yli 85-vuotiaistakin vielä 36 prosenttia. Omakotiasujille on koottu asunnon turvallisuuden ja esteettömyyden parantamiseen ohjeita, jotka kiistatta ovat hyviä ja tarpeellisia. Tarjolla on myös tietoa älykkäistä ratkaisuista, joilla kiinteistötekniikan säätö ja tarkkailu voidaan hoitaa älypuhelimella tai tietokoneella. Tekniikan avulla on mahdollista esimerkiksi säätää valaistusta ja lähettää palo- ja murtohälytykset sekä vikailmoitukset automaattisesti ennalta valitulle taholle. Lisäksi erilaisilla antureilla voidaan tarkkailla asukkaan toimia, kuten liikkumista, liikkumattomuutta tai kaatumista ja hälyttää apua ilman asukkaan aktiivista toimintaa. Puheohjaus tulee myös yleistymään. Sen avulla voidaan muun muassa käynnistää ja sammuttaa kodin laitteita, säätää valaistusta tai hälyttää apua.

Kiinteistön rakenteiden ja laitteiden huollon ja kunnossapidon keventämiseen on vielä vaikea löytää toimivia ratkaisuja. Jos voimat tai tasapano ovat heikentyneet, ei katolle kannata kiivetä hyviäkään tikkaita pitkin tiputtamaan lumia tai puhdistamaan räystäskouruja. Henkilönostimen avulla pääsee kyllä korkealle, mutta kurkottelu sieltä ei ole turvallista.

Puutarhan ja pihan hoitoon sen sijaan löytyy paljon laitteita. Tarjolla on esimerkiksi runsaasti akkukäyttöisiä laitteita, kuten ruohonleikkurit, lehtipuhaltimet, lumilingot, puukkosahat ja sähköavustuksella varustetut oksasakset.

Omakotiasukas tarvitsee työkalujen lisäksi turvateknologiaa, joka toimii pihapiirissä, kestää kosteutta ja likaa eikä haittaa työskentelyä. Pihalla voi sattua tapaturma tai tulla sairaskohtaus. Kaatunutkaan ei välttämättä pääse omin avuin ylös, vaikka se vielä viime kesänä onnistui.

Älyteknologia tuo mukavuutta ja lisää turvallisuutta, muttei se kevennä töitä, jotka käyvät ikääntyneelle omakotitalossa liian raskaaksi. Tämän johdosta on jo tässäkin julkaisussa esitellyn ikäteknologian lisäksi ryhdyttävä etsimään ja esittelemään teknisiä ratkaisuja, joista ikääntyneet omakotiasukkaat saavat apua kiinteistön sekä oman pihan ja puutarhan hoidossa.

Lähteet

- Forsberg, K., Intosalmi, H., Nordlund, M. & Suhonen S. 2014. Ikäteknologiasanasto. KÄKÄTE-projektin raportteja 3/2014.
- Helminen, V., Vesala, S., Rehunen, A., Strandell, A., Reimi, P. & Priha, A. 2017. Ikääntyneiden asuinpaikat nyt ja tulevaisuudessa. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 20/2017. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/195072>. Haettu 16.4.2018.
- Hynynen, R. (toim.). 2017. Ikääntyneiden asumistarpeisiin varautuminen kunnissa. Ympäristöministeriö. Ympäristöministeriön raportteja 4/2017. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79772/YMra_4_2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Haettu 16.4.2018.
- Kauppila, P., Kärnä, E., Pihlainen, K. & Koskela, T. (toim.). 2017. Teknologia ikäihmisen tukena – ketterän kokeilukulttuurin ytimessä. IkäOTE – Ikääntyvien oppiminen ja hyvinvointiteknologiat -hanke. Joensuu.
- Nordlund, M., Stenberg L., Forsberg, K., Nykänen, J., Ranta, P. & Virkkunen, A. 2014. Ikäteknologian monimuotoinen maailma. KÄKÄTE-projektin raportteja 4/2014. Nykänen, J., Nordlund, M., Stenberg L. & Forsberg, K. 2014. KÄKÄTE-toimintamallit. KÄKÄTE-projektin raportteja 5/2014.
- Raportti Jelpписалкку-teknologianäyttelyn palautteista. 2017. IkäOTE – Ikääntyvien oppiminen ja hyvinvointiteknologiat -hanke. <http://www.ikaote.fi/documents/179943/180342/Raportti+Jelpписалкку+teknologian%C3%A4yttelyn+palautteista.pdf/f8880939-34ba-4b79-bc8d-0ecbfcfbce0b>. Haettu 5.2.2018.
- Stenberg L., Nordlund, M., Alastalo, K., Forsberg, K., Intosalmi, H., Nykänen, J., Pesola, K., Ranta, P. & Virkkunen, A. 2014. Näkemyksiä ikäteknologiasta. KÄKÄTE-projektin raportteja 6/2014.
- Vanhuspalvelulaki, Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 980/2012 tuli voimaan 1.7.2013. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120980>. Luettu 18.4.2018.
- Ylä-Outinen, T. 2012. Ikäihmisten arki – Kotona asuvien ja palvelutaloon muuttaneiden ikäihmisten kertomuksia jokapäiväisestä elämästä. Itä-Suomen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta / Yhteiskuntatieteiden laitos. Väitöskirja. http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-0974-9/urn_isbn_978-952-61-0974-9.pdf. Haettu 22.4.2018.
- Ympäristöministeriö 2013. Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelma vuosille. 2013–2017. Valtioneuvoston periaatepäätös 18.4.2013. <http://www.ym.fi/download/noname/%7BEAF4ED7E-F582-414E-8A33-1A9BC0067707%7D/37430>. Haettu 10.1.2018.
- Älyteknologiaratkaisut ikääntyneiden kotona asumisen tukena. 2017. Ympäristöministeriö. Ympäristöministeriön raportteja 7/2017. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79348/YMra_7_2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Haettu 16.4.2018.

Ikäteknologian esittely- ja neuvontapaikat

Tämä julkaisu esittelee

- 22 esittely- ja neuvontapaikkaa
- 5 kiertävää ikäteknologianäyttelyä
- ikääntyneiden toiveita neuvonnalle
  - vinkkejä paikan perustamiseen
  - tulevaisuuden kehittämistarpeita

Oppaan on toteuttanut
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry:n
Ikäteknologiakeskus.

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry

Ikäteknologia
keskus.

www.ikateknologiakeskus.fi